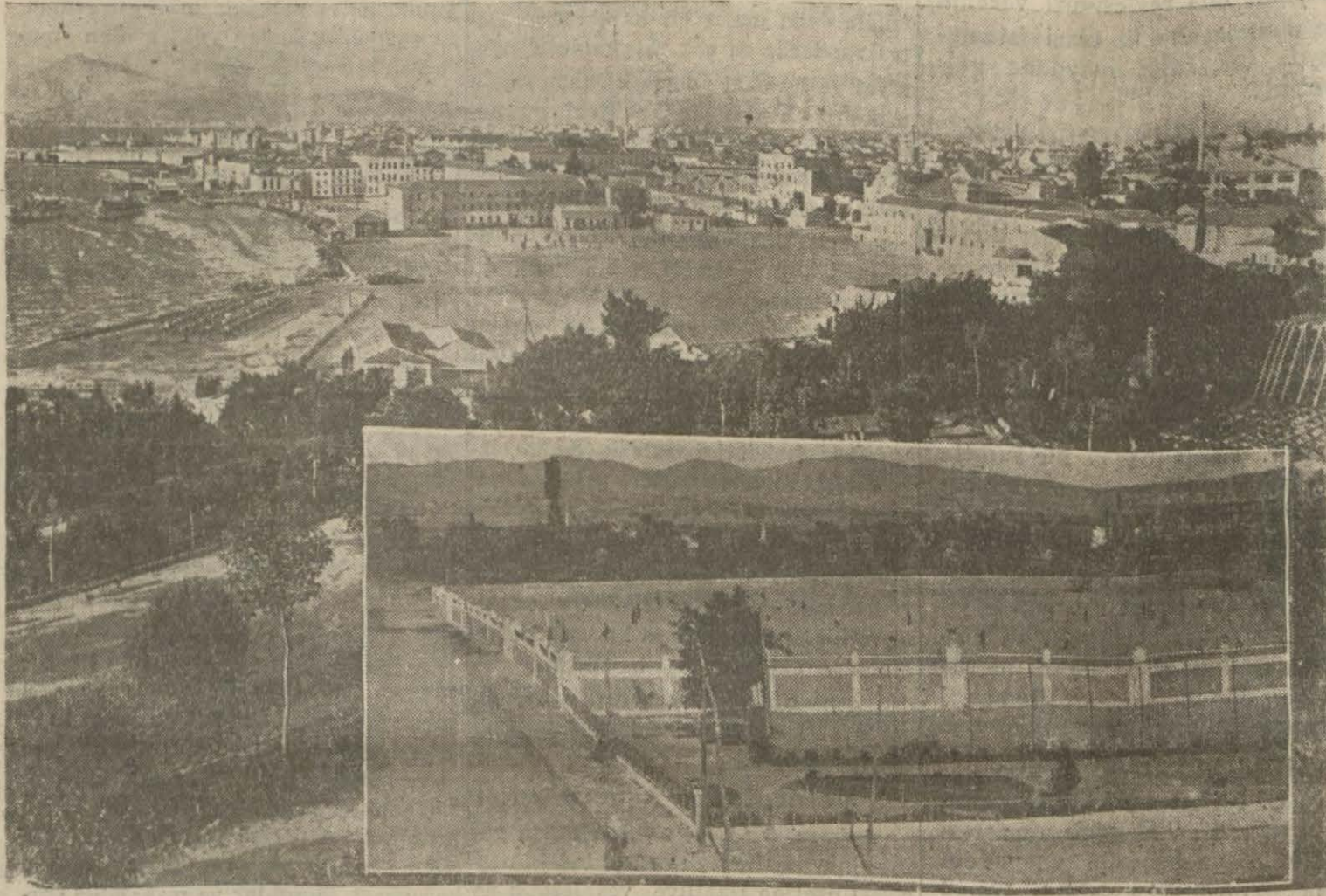

Dün İzmirde çok müessif ve kanlı hadiseler oldu

Bir kısım halk asayişini ihlal etti

Zabıtaya karşı gelenlerin attıkları silâhlar 1 gencin ölümüne 7 kişinin yaralanmasına sebep oldu

Nümayişçiler (Anadolu) gazetesi idarehanesini taşattular, binayı harap ettiler, muharrirleri tehdit ettiler

Izmir, 5 (Husuf muhabirimizden) — Dün gece Halk fırkasında kalabalık bir içtima yapılarak tezahüratta bulunulmasına karar verildi. Bu karar neticesi olarak bütün vilâyet mülhakâtından gelen bütün mutemetler ve İzmirdeki Halk fırkası mensupları önde mebu'uslar olduğu halde kesif bir kalabalık halinde Beyler sokağındaki fırka merkezinden Bahribaba parkına gittiler. Buna Foça, Manisa gibi mülhakattan otomobillerle gelen yüzlerce Halk fırkası mensupları da iştirak ettiği için kalabalık muazzam bir şerh aldı. Tezahürat çok hararetle oldu ve halk «Yaşam Halk fırkası» diye bağırıyordu.

Diğer taraftan İzmir palâs oteli önünde toplanan bazı kimseler de Fethi Beye karşı tezahüratta bulunuyorlardı.

Bu esnada hapisanedeki mahpuslardan bazılarının firara imkân buldukları da kuvvetle söylenmeye başlamıştır. Bir müddet sonra Halk fırkası mensupları tezahürlerine nihayet verdiler.

Başvekil Paşa I

Izmir hadiseleri münasebetile gazetemize beyanatta bulundular

Başveki İsmet Pş. Hz. dün Gazi Hz. ile birlikte Yalovadan şehrimizi teşrif buyurdular. İzmir hadiseleri hakkında kendilerinin fikirlerini sorduk. Şu cevabı verdiler:

« — Siyasi fikir münakaşalarının zabıta hadiseleri ile karışması, bahusus bahsettiğiniz feci vak'alar zühuruna meydan vermesi çok şayamı ieessüf, çok teessürü mucip bir şeydir. Müsebbipler takip olunmak muhakkaktır. Şüphe etmem ki bu hadiseler müfritlerin ve maksatlarını gizleyenlerin araya karışmasından çıkmış olacaktır. Kanuna muhalif olan hareketleri zabıta ve adliye bittabi takip edecektir.

Karşı fırka liderinin ve mensuplarının fikirlerini tam bir serbesti ve emniyet içinde izhar edebilmesi için bütün tedabiri almalarını mahalli makamata emrettim. İntizar ettiğim fikirdir ve fikirlerin izabıdır. Herhangi bir fikrin nasıl tatbik olunacağı, izah olunmadıkça millet tarafından kabul olunacağını zannetmek hatadır.

Fikirlere muhatap olanların alışmağa mecbur oldukları şey hiçbir sebep ve suretle kanuna muhalif harekette bulunmamaktır.

Çünkü bu halde devletin kanunları ve memurdurları kendine derhal faaliyete geçerler ve kanunu tanımayanlara hadlerini bildirirler. Bu ümniye devlet ve hükümetin vazifesi ve hadretinin icabıdır...

Çirkin teşkinlikler

Saat beş buçuğa doğru, Fethi Beye karşı tezahüratta bulunanlar şehri doluşmağa başladılar. Bunlardan bir kısmı mebu's Haydar Rüstü Bey tarafından nesredilen (Anadolu) gazetesi binasının önüne gelerek camları taşlamağa başladılar ve içeri girdiler. Bina da yalnız başına bulunan muharrir Nuri Beye hücum ettiler. Nuri Bey Fethi Bey aleyhinde bir şey yazmayacağını yeminle temin ederek nümayişçilerin tehdidini savuşturdu. Komiser Hazım Beyle bir jandarma matbaayı muhafaza için oraya gelmişlerdi. On dakika sonra matbaanın bulunduğu sokağın köşesinden Fethi bey taraftarlarının teşkil ettiği diğer kalabalık bir grup binaya doğru gelmeğe başladı. Bunlar

[Alt tarafı 2 inci sayfamızda]

Haydar Rüstü Bey

Denizli meb'usunun Fethi Beye açık mektubu 6 ncı sayfamızdedir.

Vakit kütüphanesi

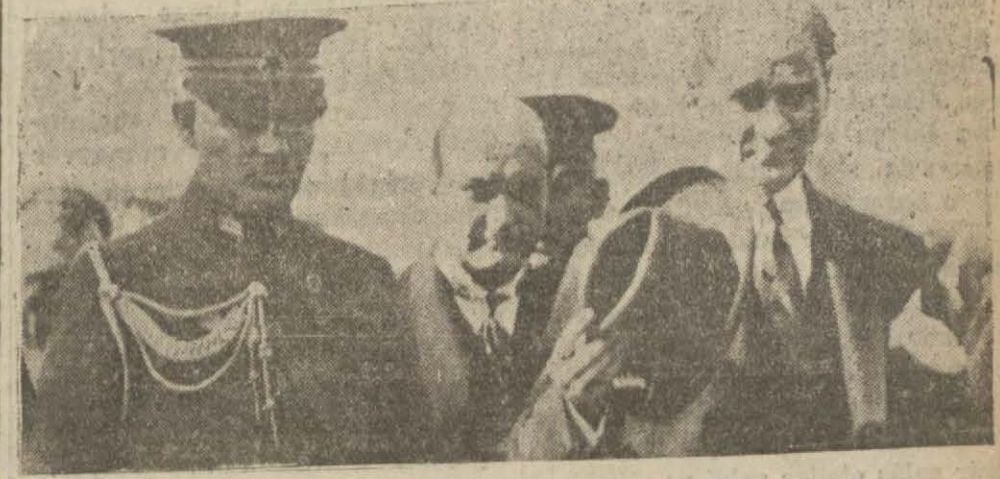
Bugün 3 üncü formayı takdim ediyoruz:

«Rusyanın 5 senelik iktisat programı

Yarın

Çocuk

Sayıfaları

Gazi Hz. döndüler

Bir müddettenberi Yalovada istirahat ve tetebbü ile meşgul olan büyük Reismiz Gazi Hz. dün akşam saat on yedi buçuğa doğru refakatlerinde Başvekil İsmet Paşa ve bir kısım meb'uslar olduğu halde şehrimizi şereflendirmişlerdir.

Gazi Hazretlerini hamil olan Ertuğrul yatı evvelâ Adalar civarında bir cevelân vapmış ve ondan sonra Dolmabahçe sarayı rıhtımına vanasmış, Gazi Hz. ve maiyetleri saraya çıkmışlardır.

Vehip Paşa

İskenderona çıkmış, buralarda ne arıyor?

Yeni Adım gazetesinin istihbaratına nazaran eski Osmanlı ordusu kumandanlarından olup sonra bir takım pürüzlü siyaset işlerine karışan ve nihayet Türkiyeden kaçmağa mecbur olan Vehip Pş. son zamanlarda İskenderona çıkmıştır.

Cenup hudutlarımızda bir takım tahrikler yapılmakta olduğu şu sıralarda siyasi fesatlara karışmakla meluf olan bu arnavut Pş. nin niçin oraya çıktığını tahmin etmek okadar müşkül değildir. Bununla beraber sarih bir şey bilinmemektedir.

Fransızların sergerde Haço ile Cemil Pş. zadeleri tevkif ettikleri yazılmıştı.

Bazı Ermeni gazeteleri Cemil Pş. zadelinin başlarına birkaç bin kişi topharak tekrar hududumuza saldıracaklarını yazmakta iseler de buna pek fazla itimat olunmamaktadır.

Hilmi Bey

Malatya meb'usu «Bana yalvardılar, amma kandıramadılar,, dememiş.

Malatya meb'usu doktor Hilmi Bey

Malatya meb'usu doktor Hilmi Beyden bir telgraf aldık. Bu telgrafta İzmitte çıkan (Hürfikir) refikimize vaki bir beyanatını tashih ediyor.

«Yeni fırkaya girdiniz mi,, su-

Süreyya paşanın ağızındaki kilidin söküldüğünün resmidir

Gazete **İzmirde çok müessif ve kanlı hadiseler oldu**

[Üst tarafı 1 inci sayfamızda]
«kahrolsun Anadolu muharrirleri öldürecekiz!» diye bağırıyorlardı. Tam binanın önüne geldikleri vakit yerlerden taşları kaparak binaya atmağa başladılar. O sırada içerde tahrir müdürü Talât, muharrir Reşat Beylerle iki komiser, beş te mürettep bulunuyordu. Atılan taşlar kokmiserlerden birine isabet ederek yaralanmasına sebep oldu.

Silâh sesleri

Tam bu esnada jandarma neferi: «Yaklaşmayın yakarım!» diye bağırdı. Dinliyen yoktu. Polisle jandarma havaya silâh atmak mecburiyetinde kaldılar. Bunun üzerine nümayişçilerden bazıları da silâh atmaya başladılar. Altın kursunların isabetile bir çocuk ölü, yedi kişi de muhtelif yerlerinden yaralandılar.

Biraz sonra yetişen bir müfreze asker halkı dağıtmağa ve vaziyeti teskinne muvaffak oldu.

Fakat buradan dağılan halk, ölen çocuğu alarak Fethi Beyin bulunduğu İzmir palas oteline geldi ve «Fethi, al emanetini!» diye ağlayarak bağırmağa başladılar. Fethi Bey balkona çıkarak: «Cümhuriyeti seven taşkınlık yapmayın!» dedi.

Bu arada Halk fırkası binası da bazı tecavüzlere uğramış, levhası sökülmiş ve binada bulunan Foça mutemedni yaralamışlardır.

Fethi B. ne diyor?

İzmir, 5 (Hususi muhabirimizden) — Fethi Bey, beyanatında bu sabah tezezüh esnasında halkı sakin ve meşgul gördüğünü, tezahürat yapanlara dağılmalarını rica ettiğini, fırkasının fikir vadişinden nezahet ve medeniyet yolundan ayrılmağa, nümayişten ihtiraz edeceğini, doğru bildiklerini söylemekten çekinmeyeceğini, münakaşa hürriyetinden korkulmamasını söyleyerek şunları ilâve etti:

«Büyük Gazinin tesis ettiği cümhuriyet fikri bütün vatandaşların kalbinde yer tutmuştur. Fikir daima ilerliyecektir. İşi karışıklığa getirmek isteyenlerin gayretleri neticesizliğe mahkumdur. Vatandaşların sükûndan ayrılmamalarını zabıtaya derahl itaat emellerini rica ederim. Bir gencin vefatı ve vatandaşların yaralanması yüreğimi sızlattı. Fikir mücadeleleri böyle hadiselerle meydan vermemelidir.»

Nutuk ne zaman?

Fethi Beyin İzmirde İsmet Paşaya cevap olmak üzere söyleyeceği nutkun bugün irat olunacağı yazılmıştı.

Fakat, bu nutku irat etmek üzere toplanacak olan miting için kırk sekiz saat evvel vilâyete haber vermek ve müsaade almak lâzımgeldiği ve araya cuma günü de girdiği için, nutkun iradı pazartesi gününe kalmıştır.

Çünkü bu hususta ancak bugün istida verilebilecektir.

Muamelesi içinde bir gün sarf edileceğine göre nutukun pazartesiye söyleyeceği tahmin olunuyor.

Oteldeki beyanat

Fethi Beyefendi, İzmir palasta

alîne karşı kendisinin «çok yalvardılar, amma kandıramadılar», tarzında bir cevap vermediğini söylüyor.

Ahiren aldığımız malûmata göre (Hürfikir) in doktor Hilmi Beye atfettiği muhavere şu yolda cereyan etmiştir: Dostlarından biri Hilmi Beye şu suali sormuş:

— Gazi Hazretlerinin hemşireleri Hf. Halk fırkası ile Serbest fırkanın kardeş fırkalar olduğunu söylemiş; öyle mi?

Doktor Hilmi Bey şu cavabı vermiş:

— Eyet öyledir. Her iki fırka kardeşdir. Yalnız aralarında fark vardır: Gazi Paşa ile hemşireleri Hf. arasındaki kadar bir fark.

kendisini ziyaret eden gazetecilere şu beyanatta bulunmuştur: — İzmirde bir nutuk söylemek istememin sebebi, fırkamızın programı hakkında bazı izahat vermek lüzumunu duymaktan ileri gelmiştir.

Programımıza temas etmek mecburiyetinde bulunduğumdan bu münasebetle İsmet Paşanın Sivasta söyledikleri nutuklarının bazı noktalarına temas etmem tabiidir. İzmirde Cümhuriyetçi arkadaşlarla bir kaç saat görüştüm. Programımızın metnindeki sarahat bir çok münevver gençlerin bize iltihaklarını temin etmektedir.

Anlaşıyor ki programımız, halkın fikirlerinin tercümanı oluyor ve ona tevafuk ediyor. Binaenaleyh fırkamız fikir ve siyasi kanaatler üzerine müesses siyasi bir fırka için icap eden bütün temellere istinat ediyor.

300 kişi mevkuf

Fethi Beyi istikbal edenler arasında bir takım eşhasın polisi tahkirettiğini, hatta döğdüğünü, denize attığını dünkü sayımızda yazmış, bu müessif vak'alar hakkında teessürümüzü izhar etmiştik. Bittabi bu tecavüzler üzerine hükümet takibata başlamış ve bir takım tevkifat yapılmıştır. İzmir valisi Kâzım paşa bu hususta kendisinden malûmat isteyen gazetecilere demiştir ki:

Vali paşa ne diyor?

«—Polise hakaret cürmünden dolayı ayak takımından 300 kişi tevkif edildi. Başka bir şeyden malûmatım yoktur.»

inzibatı temin etmek isteyen polis memurlarına hakaret eden, komiseri döğen, üç polisi denize atan ve ortalığı velveleye verip asayışı ihlâl etmek isteyenler hakkında takibat yapılacaktır.

Ömer B. in beyanati

İzmir polis müdürü Ömer B. de çekilen bayrakların indirilip indirilmediği hakkındaki suale şu cevabı vermiştir:

«Bayrakların indirildiği doğrudur; çünkü bayrak, asmak ancak milli günlerde olabilir.»

Buna dair nizamname vardır, binaenaleyh polis vazifesini yapmıştır. Polis Emin efendinin denize düştüğü doğrudur. Fakat bunun tezahürat ile alakası yoktur, bu memur sandala binenlerin muhafazasile meşgul idi.

Bu sırada bir serseri itmiş, denize düşmüştür. Mülhakattan İzmir gelenlerin girmesine mühalefet edildiğine inanmayınız.»

Jandarma kumandanı da bu sözü teyit etmiştir.

Zabıtaya hakaret ne demektir?

Fethi Beyin İzmirde istikbali münasebetile bir kısım halk tarafından tezahürat yapılmasına haddi zatında bir şey denilemez. Fakat bu tezahürat arasında bir takım adamların ortalığı karıştırmak için polislerimize taarruz etmeleri elim bir şeydir. Ayak takımından üç yüz kadar kişinin polise hakaret maddesinden tevkifi nazarı dikkati celbedecek bir hadiselerdir.

Fethi Bey bu mes'eleden gazetecilere bahsederken:

— Eger zabıtaya veya memurlara hakaret edilmiş ise bir diyeceğim yoktur. Fakat ben halkın tezahüratında bir yolsuzluk görmedim. Demiş.

Muhabirlerden gelen telgraflar bir takım polislerin denize itildiğini kaydediyor. Her halde denize düşen bu polisle kendi kendilerini suya atmış değiller-

dir. Fethi Bey şurada burada polisleri vaki olan taarruzu kendi gözü ile görmemiş ise tabii bu çirkin hadisenin vaki olmaması demek değildir.

Bizim anladığımızı göre serbest fırkacılar bazıları halk arasında fazla taraftar kazanmak için «vergiler ağır, memlekette buhran var!», yaygarasını çok tehlikeli bir propaganda silâhı olarak kullanmaktadır.

Fethi Beyin İzmirde vardığı gün köşe başı nutku veren bir adamın bağıra bağıra söylediği sözler ibretle nazardikkate alınacak şeylerdendir. Bu adam şöyle demiştir:

— Yeni fırka bizi inhisarından ve fazla vergilerden kurtaracak, hayatı ucuzlatacak. Hepimiz öna taraftarız. Ve olmalıyız. Korkmayınız, korkmayalım. Hepimiz ona reylerimizi verelim ve unutmayalım ki Gazi istemeydi bu fırka meydana gelmezdi.»

Fena propagandalar

Her memlekette fırka teşkil edenler ve bu teşkilatın başına geçenler yapamayacakları bir takım yüksek vaatlerde bulunuyorlar. Fakat bunun bir hatddi vardır. Halk tabakasına memleketi vergisiz idare edecek imiş gibi görünmek bizzat bu tarzda görünen fırka liderleri için bir tehliktir. Yarın mes'ul bir surette iktidar mevkiine geçmek isteyenler bu tarzdaki fikir ceryanlarını kendileri için hazırlayacağı akıbeti evvelden hesaba katmaları, bugün İsmet Pş. hükümeti ve halk fırkası aleyhine kullanılacak silâhın yarın kendi aleyhlerine döneceğini düşünmeleri lazımdır.

İzmir teşkilatı nedir?

S. C. Fırkasının İzmirde yapacağı teşkilatı «Hizmet», gazetesi sahibi Zeynel Besim ve «Yeni Asır», gazetesi sahibi İsmail Hakkı ve eski Edirne meb'usu Faik Beyler idare etmektedirler. Aydın, Alaşehir, Manisa, Akhisar ve Kulada da teşkilât yapılmak üzere lazım gelen ihzaratta bulunulmuştur.

Bunlardan maada Kemal paşa, Menemen ve diğer taraflardan gelen heyetlere de kasabalarında lazım gelen teşkilatı yapmak için salâhiyet verilmek üzeredir.

Fethi bey bu heyetleri teşkil eden zevatı tanımadığından hep Zeynel ve İsmail Hakkı beylerin rehberliğile hareket etmektedir.

Kimler istikbal etmiş;

İzmir, 5 (Hususi muhabirimizden) — Fethi Beyin, buraya muvasalatı esnasındaki kısa hitabesini müteakip «hürriyetimizi siz kurtaracaksınız», diye bağırarak şahsın, yüz ellifliklerden kuşçu başı Eşrefin akrabasından vapurlarda çalışan birisi olduğu anlaşılmıştır.

Son yapılan tahkikattan anlaşıldığına göre, Fethi beyi karşılayanlar ve dinleyenler arasında nedense zabıtaca maaruf serseriler, komünistler, lekeli ve sabıkahı ekseriyeti teşkil ediyordu. Zoraki tezahürat arasında fırsatı ganimet bilen sabıkahıardan vazifesini ifaye çalışan zabıtaya hakaretlerde bulunanlar hakkında derhal takibata başlanmıştır.

Bu mutaarrızlar arasında «yaşasın Fethi Bey, bize rakıyı on kuruşa içirecek», diye bağırarak şen gazino garsonlarından İsmail, sahibi Hakkı, İngiliz Hakkı, sabıkahı hırsız Ahmet, çorcabçı Tatar oğlu, garson Rıza, papelci

Muzır şayialar karşısında

Dahiliye vekâleti mühim bir tamim neşretti

Vekil Bey, Jandarmalarımız aleyhindeki neşriyata karşı beyanatta bulunuyor

Ankara, 5 (A.A.) — Dahiliye vekili Şükrü Kaya B. tarafından vilâyetlere şu tamim gönderilmiştir:

«Son zamanlarda bazı neşriyat ve bazı işaat üzerine bazı kimselerin vergiler kaldırılacak, askerlik olmayacak, fes giyilecektir, Türk harfleri kalkacaktır, gibi makûs ve menfi propagandalar ile muhtelif maksatlar gizliyen işaalarda buldukları ve halkı kanunî mükellefiyetlerini ifadan kaçmağa tahrik ettikleri vali beylerden gelen raporlardan anlaşılıyor. Kanunlara itaatsizliğe tahrik ve teşvik, kanuna itaatsizlik kadar ve nizam ve asayışı memleketi daha muzır bir harekettir. Demokrasilerde en çok korkulacak zihniyet ve hareket demagojidir. Böyle makûs ve menfi istikametteki propagandalar genişliyerek bir memleketin idaresi anarşiye bile düşebilir. Memleketin asayiş ve inzibatını muhafaza ve cümhuriyet kanunlarının tamamile tabikini temin ve devlet ve hükümet otoritesini her şeyden yüksek tutmak ve yüksek tanımlamakla mükellef ve mes'ul idare âmir ve memurlarının kanunî salâhiyetlerini kullanarak muhtillerini irşat ile muzır ve menfi propagandaların fena tesirlerini izale ve muharrikleri takip ve mahkemelere tevdi ederek propagandaya kapılabilecek vatandaşları bilâhare çekecekleri cezalardan ve görecekları zarardan vikaye etmelerini ve her halde meriyeti esbabının teminini ve hiç bir vatandaşın kanunî sebep olmadan hakkına ve haysiyetine ve hürriyetine hiç bir kimse tarafından tecavüz edilmesine meydan verilmemesini rica ederim.»

Vekil Beyin beyanati

Ankara, 5 (A.A.) — Son Posta gazetesinin jandarmalar aleyhindeki neşriyatı üzerine Dahiliye vekâletinin ne düşündüğünü soran Hakimiyeti Milliye muharririne Dahiliye vekili Şükrü Kaya B., şunları söylemiştir:

— Jandarma ve ya devletin diğer memurlarından herhangi birisinin işlediği ve ya işliyeceği cürüm kanunla-

ların hükümlerine göre cezalandırılır. Ve daima cezalandırılacaktır. Fakat herhangi bir vesile ile Türk milletinin inzibat kuvvetlerini itham etmek ve hatta müstevli düşmanlardan bile zalim göstermek hem haksız bir iftira, hem de çirkin bir tecavüz, hem de millî şeref ve gururu bütün bir milleti incitecek manasız bir isnattır. Türk polis ve jandarması şimdi değil, her zaman ve her yerde en müşkül devirlerde Türk milletinin ruh ve kandanaki asaleti, civanmertliği dürüstlüğü ve ferâğat ve fedakârlığı göstermeğe en çok fırsat vermiş şerefli bir varlıktır. Türk jandarma ve polisinin millî gururunuza okşiyacak kadar yüksek olan muvaffakiyetlerinin şöretî hudutlarını haricinde bile takdirlerle yad olunmaktadır. Şehirlerde, kasabalarda, köylerde, kırlarda, uzun ve soğuk yollarda kanunları tatbik, Türklerin ve Türkiyede oturanların hak ve hürriyetlerini müdafaa ve muhafaza eden kanun ve nizam düşmanı olmayın, daima şerirlerle ve şer âmilleri ile uğraşın, çarşıdan öğünmek nedir bilmiyen sadakat ve ferâğat timsali bu kanun ordusunun aslı haysiyeti ve Türk milleti yamındaki saygılı ve sevgili varlığı herhangi bir tecavüzün irişmeyeceği kadar yüksektir.

Jandarma ve polis vatandaşların huzur ve rahatını namus, can ve malını muhafaza ile meşguldür. Bazı kere dağbaşlarında uzun ve ıssız yollarda, köşe başlarında sinsî ve hain tuzaqlara, pusulara düşerler. Genç ve temiz kanlarını vatan ve vatandaşlarının huzur ve istirahatı için esirgemedik dökerek Türkiye inzibat tarihinde canını ve kanını vâzifesi uğrunda feda etmiş şehitlerin isimleri sayfalar doldurur. Haysiyet ve manevî şerefleri de böyle pusuya uğrarsa onun hakkını koruyacak kanunlar ve makamlar vardır. Türkiye cümhuriyeti devletinin kanunlarına ve otoritesinin ve inzibat kuvvetlerinin hak ve haysiyetine el ve dil uzatanlar cümhuriyet kanunlarının behemhal hesap vermeğe mecburdurlar.

Asiler dehaletе başladı

Ankara, 5 (A.A.) — Şark mıntakasında ve Ağrıda sükûnet vardır. Zeylân tenkili hareketi esnasında Ağrıya kaçmağa muvaffak olan asiler Cümhuriyetin düşmanlarının igfalâtına kapıldıklarını söyleyerek kıtaatımıza iltica etmektedirler. Mültecilerin ifadelerinden Ağrıda sefalet ve mahrumiyetin devam etmekte ve eşkiyanın endişe ve nevmidi içinde oldukları anlaşılmaktadır.

Ahmet gibi adamlar vardır. Hadiseden Fethi Beyde müteessir olarak vali Kâzım paşaya hitaben:

«Biz fırka hayatına geçtik. İzmirli bize tezahürat yaptılar. Fakat esef ederim ki bazı uygunsuzlar polise taarruz etmişler», diye şikâyette bulunmuştur. Vali bu sözlere cevaben bu adamların esasen fena ve sabıkahı olduklarını, haklarında takibata başlandığını söylemiştir.

Saat on beşte Şen gazino sahibinin tertibile başta davul ve zurna bulunan garsonlardan kundura boyacılarından mürekkep bir grup çarşıda nümayişler yapmıştır.

Yeni Asır gazetesi bu sabahki nüshasında Behzat Arif imzalı bir makale neşrederek, Fethi Beyin istikbalinde zabitanın aldığı tedbirlerden şikâyet etmektedir. Makalede aynı zamanda

hükümetin halka niçin bayrak asmağa müsaade etmediğini sormaktadır. Vali bunlara şu cevapları vermektedir:

1 — Halkın bayrak asma hakkı heyeti vekile kararla tesbit edilmiştir. Aksine hareket kanunu takibatı müstelzemdür.

2 — Zabita tarafından alınan tedbirler zabıtaya filen hakaret eden ve isimleri müdde umumilikçe tesbit dilen kimselere, gazinucuya Hakkıya ve garsonuna, İngiliz Hakkıya, şef garson Rızaya, garson Emine, komünist Kerime karşı ittihaz edilmiştir.

Fethi Bey İzmir teşkilatına Kokaryalıda Ağa efenin ve Necmettin mollanın adamı olarak maruf avukat Reşat Beyi memur etmiştir. Reşat Beyin İzmirde nüfuzu yoktur. Taraftarının çıkardıkları bu hadiselerle yeni lırkanın İzmirde bıraktığı ilk tesir katiyen kendi lehinde değildir.

101 kişi ile mülakat ... Tatlı su Türkleri

- 21 -

Fransadan dün gelmiş, hiç su katılmamış bir Fransız şairi ile Boğaziçinde bizim köye gidiyordum.

Vapurda, güvertede, yaşları vasatı on beş olan sekiz, on çocuk hayli gürültülü konuşuyorlardı.

Fransız bu gürültülerle alâkadâr oldu. İyice dinliyordu.

— Bunlar Türk mü?

— Evet, resmen Türk.

— Mademki resmen diyorsunuz, öyle ise dinlerini sorabilir miyim?

— Beni-İsrailden.

— Öyle mi? Demek ki bu yaygara İspanyolcadır?

— Hayır efendim.

— Yok. Bu Türkçeye benzemiyor.

— Türkçe demedim, azızım, dikkat buyurmadınız mı, Fransızca söylüyorlar... Sizin diliniz, efendim.

— Neee?

— Fransızca.

— Bu nasıl Fransızca?

— Fransızca Müsyö.

Fransız edibi yahudi çocuklarına yaklaştı. İyi dinledi. Çektikleri, uzatıkları hecelere çok dikkat etti, ve teessürle, teessüfle:

— "Hayti, siyahlarının konuşukları pis, kötü, kokmuş, bozuk, kirli, rezil bir Fransızca var, bu ondan da geli."

Devamla:

— Bunlar Fransızca'yı böyle kepeze etmekten utanmıyorlar mı? Heriflerin kendi dilleri yok mu? Evet! Fransız akademisinin bir icraf kuvveti olmalı ve bunların dilini makasla kesmeli idi. Eyvah, yazık Fransızcaya...

Fransız edibi bu garibeyi gayet merak etti. Bir hafta hep bu işle uğraştı. Yahudilerle görüştü. Her gün yanına gelip bu meseleleri tehzil edici fıkralar nakledirdi. Bir gün dayanamadı, dedi:

— Moncher, ben Fransızım ve Almanca bilirim. Bir çok Almanlar da Fransızca bilirler. Fakat ne Fransız Almanca'yı, ne Alman Fransızca'yı ana dili, ev dili itihaz edinmez. O halde sizin beni-İsrail niçin benim dilimi aile dili itihaz ediyorlar?

— İspanyolcaları hiç bir işe yaramaz da ondan.

— Anlıyorum. Lâkin fasih ve belîğ, gerçekten çok ahenkî Türkçenizin günahı ne? Her memlekette olduğu gibi Türkiyenin yahudileri de memleketin dilini alsalar olmaz mı? memlekette bir rabırdır.

Buna cevap veremedim ve sözü değiştirdim: imambayıldı ve hünkârbe-

yendiden bahsettim.

.... Pek âlâ. Fransız edibi memleketine gitti. Bizize kaldık. Şimdi, gizlice, aramızda konuşabiliriz.

Ya bizim tatlı su Türklerine ne buyursunuz, hanımefendi, beyefendi?

Tam milliyet devresindeyiz. Devlet millî, halk millî, dil millî... Cereyan ekspres kuvveti ile gidiyor ve çokluk falso olmuyor. Buna rağmen, İstanbulda yahudi mukallidi, ermeni mukallidi tatlı su Türklerine ne dersiniz?

— Haydi «tram» alalım, Peraya çıkalım, bir «libation» yapalım, sonra da «jardein» e gidelim, «dine» edelim. «Mînuft» de «retour»...

İsimler ve fiiller fransızca, edatlar Türkçe. A, be, herif, dübedüz fransızca söylenen olmaz mı?

Ayıp, yüz bin kere ayıp...

İki dilin «halt» edilmesi yalnız bizde görülmüştür.

Anlarımız: Türkçesi olmayan bir kelimenin, bir tabirin firenkeşi kullanılabilir. Fakat mükâlemeye yüzde 15 Türkçe, 85 firenkeçe... Buna akıl ermez.

Yaşlı, dangul dungul bir adama rasgeldim; söz arasında:

— Benim kızım «mis» oldu, biraderinki de «matmazel» oldu, dedi.

İsterseniz gülmeyiniz.

Biri İngiliz, öteki Fransız mektebine başlamış. Safderunane, lâkin doğru söz.

.... Tatlı su firengi tabiri gitgide unutuluyor. Pek yakın zamana değin, kapitülasyonlardan istifade ile Osmanlı diyarında bir millet karikatürü türemişti. Dedeler, nineler belki Avrupalı. Aile ismi her halde frenkçe, ekseriya İtalyanca. Eldeki pasaport ecnebi. Lâkin Fransız, İngiliz, İspanyol, Felemenkli, Avusturyalıym diyen, o iddada bulunan kimse ömründe İtalyaya Fransaya, İngiltereye, İspanyaya, Felenmege, Avusturyaya ayak basmamış ve Fransızca ile Rumcadan ve çetrefil bir Türkçeden başka bir dil bilmez.

İşte bunlar garip ve acip bir Fransızca konuşurlar. Osmanlı tarihinde bunların «lingua franca» dedikleri her lâtin dilinden alınma kelimelerden müteşekkil bir «firenkeçe» konuşukları zikrediliyor.

İşte anası Beşiktaşlı, babası Konyalı, v.s., gibi bazı beyler ve hanımlar da şu galeyanlı milliyet devrinde bulunduğumuza rağmen Beyoğlunda, Şişli ve Niğantaşında, Moda ve Kadıköyünde sakil, eskal, yanlız, pürüzlü, edepsiz bir Fransızca söylemekte ve Türk-

çe ile bryk altından alay etmektedirler. Hanımlardan da öyle bir fasile var. Çetrefiller guruhu...

Bu hadisenin yer yüzünde emsali azdır. Bu içtimai bir ayıptır. Polis müdürü olsam yahudilerin Fransızca konuşmalarını - umumî yerlerde - yasak ederim ve eğer Türkler bu cinayete mütecasir olurlarsa onların dillerini keserdim; çünkü Türkler için müşeddit sebepler var.

Bu zorbalığımdan en ziyade müteşekkîr olacak kimdir; ne tahmin buyursunuz?

Fransızlar. Zira kendilerinin o güzel dillerini koruyorlar.

Ermeni ruhu, dimağı ile düşünmek Fransız dili ile görüşmeği âdet etmek. Netice şu lâtifelere münce olur:

Türkçesi: «Mısır yedim; boğazımda kaldı.»

Ermeni Fransızca: «J'ai mangé de l'Egypte, il est resté dans mon Bosphore.»

Meşhur Fransız şairi ve Türk muhibbi «Lamartine» in ermeni olduğunu duymuş mu idiniz? Bakın Kevork Bey ne diyor:

«L'âme s'est envolé «Artin» est resté.»

Şakaya nihayet veriyorum. Fakat şuraya dikkatinizi çekerim ki şu tatlı su Türkü tipi millî duygulardan mahrumdur. Daima ulu orta tenkit eder.

Türk de olamıyor, Fransız da. Muhammedi de memnun edemiyor İsayı da. İki cami arasında beynamez.

Dil, dimağın bir aynasından ibarettir. Bu, bir zihniyetin eseridir. O zihniyet o karikatür dili tevhit ediyor.

Dikkat buyurunuz: tatlı su Türkü yalnız lisanda değil, her hususta çetrefildir. Yemekte, içmekte, giyinmekte, düşünmekte, yaşayışta...

Bu tip evvelce de vardı. Lâkin o devirde bizim millî cereyanımız bu merbeste tekâmül edememişti. Şimdi ise bir Türkün tatlı su olması hiç bir suretle affedilemez.

Tatlı su hastalığı Türklere ermenilerden geçmez. Ermeniler dil ve milliyet hususunda en kararlı insanlar. Bakınız kaç türlü ermeni var:

1 — Halis ermeni (gregoriyen);

2 — Katolik ermeni (Bunlar da eskiden Hasunist ve Anti-Hasunist diye ikiye bölünmüştü);

3 — Protestan ermeni (bir kaç nevi);

4 — Hay-Horom, (yani Rum Ermeni).

Mezhep taksimatı böyle. Dil taksimatına gelince:

1 — Yalnız Ermenice konuşan (bu tip yok gibidir).

2 — Hem ermenice, hem Türkçe (ekseriyet);

3 — Yalnız Türkçe (bir hayli);

4 — Armenikan (Amerika ermenileri) ve tatlı sular!

Celâl Nuri

Lise muallimleri arasında

Bu ders yılı başında yapılmış olan değişimleri bütün tafsilâtile neşrediyoruz

Bundan birkaç gün evvel şehrimizdeki orta tedrisat muallimleri arasında yeni kadro mucibince yapılan değişmelerden bahsetmiştik. Ankaradan aldığımız malûmata göre bütün değişmeler şu şekilde olmuştur:

Ankara Gazi Muallim mektebi muallimlerinden Kudsi B. Sivas lisesi edebiyat muallimliğine, Darülfünun mezunlarından Akif B. Tekirdağ orta mektebi türkçe muallimliğine, Beyoğlu ilk mektep muallimlerinden Sadettin B. Akşehir orta mektebi türkçe muallimliğine, Beyoğlu ilk mektep muallimlerinden Gaffar B. Balıkesir muallim mektebi türkçe muallimliğine, İstanbul Erkek muallim mektebi muallimlerinden Rıza B. Sivas lisesi türkçe muallimliğine, Bilecik İkmal mektebi muallimlerinde Tahir Hayrettin B. Afyon orta mektep türkçe muallimliğine İznit muallimlerinden Saffettin B. Tokat orta mektep muallimliğine, İzmir kız lisesi stajyerlerinden Makbule H. İzmir lisesi türkçe muallimliğine, İstanbul kız lisesi stajyerlerinden Hadıye H. Orta kız muallim mektebi edebiyat muallimliğine, Konya lisesi stajyerlerinden Faik B. Elâziz orta mektebi türkçe muallimliğine ile müdür müavinliğine, Denizli köy muallim mektebi tarih muallimliğine Akhisar muallimlerinden Lütfü B. Çanakkale orta mektep tarih muallimliğine Lüleburgaz muallimlerinden Ekrem B. Amasya orta mektep tarih muallimliğine Aşkert Kılıç zabit mektebi muallimlerinden Faik B. Konya orta mektep tarih muallimliğine Şişli kız lisesi muallimlerinden Şaziment H., Adana Orta mektep tarih muallimliğine İstanbul ilk mektep muallimlerinden Kemal Ömer B., Ezircan orta mektep tabiiye muallimliğine Bursa lisesi stajyerlerinden Zihni B., Balıkesir muallim mektebi tabiiye muallimliğine İzmir lisesi stajyerlerinden Süleyman Fehmi B., Akşehir orta mektep tabiiye muallimliğine İstanbul kız muallim stajyerlerinden Semiha H., Bursa kız muallim mektebi tabiiye muallimliğine Erenköy kız lisesi stajyerlerinden Enise H., Ankara orta mektep tabiiye muallimliğine Kabataş lisesi stajyerlerinden Fadıl B., Ankara erkek lisesi tabiiye muallimliğine Liyon darülfünunu mezunlarından Malik B., Sivas lisesi tabiiye muallimliğine Darülfünun asistanlarından Mehmet Adil B., Adana orta mektep tabiiye muallimliğine İstanbul kız lisesi stajyerlerinden Fehime H., Denizli orta mektep tabiiye muallimliğine İzmir lisesi stajyerlerinden Osman Cemal B., Amasya orta mektep tabiiye muallimliğine İstanbul kız lisesi stajyerlerinden Fatma Ulviye H. Çankırı orta mektep tabiiye muallimliğine Erenköy kız lisesi stajyerlerinden Hüriyet H. Tarsus orta mektep tabiiye muallimliğine Erenköy kız lisesi stajyerlerinden Halime H., Trabzon lisesi tabiiye muallimliğine İzmir lisesi stajyerlerinden

İzzet B., Trabzon lisesi fizik muallimliğine Samsun lisesi stajyerlerinden Hıfzı B., Adana Erkek muallim mektebi riya-ziye muallimliğine Güneşli mektebi muallimlerinden Ejder B., Ankara orta mektebi riya-ziye muallimliğine Galatasaray lisesi muallimlerinden Hamza B., Yüce orta mektep fransızca muallimliğine İstanbul muallimlerinden Fethi B., Tokat orta mektep fransızca muallimliğine Tokat Gazi mektebi muallimlerinden Cevdet B., Aydın orta mektebi almanca muallimliğine İstanbul muallimlerinden Sabahattin Ali B., Akşehir orta mektep resim muallimliğine Akademi mezunlarından Sabahat H., İzmir Erkek lisesi resim muallimliğine Akademi mezunlarından Şefik B., Trabzon muallim mektebi resim muallimliğine Akademi mezunlarından Ahmet Hakkı B., Orta muallim mektebi musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Feri B., Samsun lisesi musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Hüseyin B., Zonguldak orta mektebi musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Keşat B., Aydın orta mektebi musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Sefik B., İzmir Erkek muallim mektebi musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Hüseyin B., Elâziz orta mektep musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Apınal B., Boju orta mektebi musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Tevfik B., Nuevşehir orta mektebi musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Ferit B., Merzifun orta mektebi musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Enver B., Afyon orta mektebi musiki muallimliğine Musiki mektebi mezunlarından Seyfi B., Kars orta mektep musiki muallimliğine Musiki muallim mektebi mezunlarından Halis B.

Yüksek muallim mektebi mezunlarından Şefik B., Erzurum kız lisesi stajyerliğine, Yüksek muallim mektebi mezunlarından Faik B. Sivas lisesi stajyerliğine, Yüksek muallim mektebi mezunlarından İhsan B. Sivas lisesi stajyerliğine, Yüksek muallim mektebi mezunlarından Aziz B. Adana lisesi stajyerliğine, Mülkiye mektebi mezunlarından Vasıf Mahir B. Ankara Erkek lisesi stajyerliğine, Hukuk fakültesi mezunlarından Recai B. Ankara Erkek lisesi stajyerliğine, Eczacı mektebi mezunlarından Cevat B. Ankara lisesi stajyerliğine, Hukuk fakültesi mezunlarından Süreyya B. İstanbul Erkek lisesi stajyerliğine, Darülfünun mezunlarından Hidayet H. İstanbul kız lisesi stajyerliğine, İstanbul muallimlerinden Semiha Sadık H. İstanbul kız lisesi stajyerliğine, Darülfünun mezunlarından Zehra H. Bursa kız muallim mektebi stajyerliğine nakl ve tayin edilmişlerdir.

— Neden?

— Çünkü sizin iki revolveriniz var, demek oluyor. Biz nehri araştırdık. Otomatik bir Golt bulduk. Fakat bunun şarjörü dolu idi. Bu, sizin revolverinizdi, inkâr edemezsiniz.

Ben, nehirden revolverin çıkarıldığını bilmiyordum. Vans bunu haber verince şaşırđım. Yalan söylüyordu. Fakat maksadı ne idi acaba?

Leakok derhal cevap veremedi. Nihayet boğuk bir sesle:

— İki revolver yok, dedi. Bulduğunuz benim silâhımdır. Bizzat ben loldurdum.

— Hah.... Tamam... Şimdi iş anlaşıldı.

— Yüzbaşı bir sualim daha var. Neden yalan yere itirafta buldunuz?

Leakok doğruldu. Gözleri ateşlendi:

— Niçin mi? Çünkü şerefim ve namusum bana bunu emrediyordu. Siz haksız yere bir masumdan şüpheleniyordunuz, buna tahammül edemiyordum.

(Bitmedi)

" VAKIT "ın tefrihası 54

BU KADIN KATİL DEĞİL

Yazan: S. S. Van Dayn

— Şapkası ile bastonunu portmantoya koydu, salona girdik. O masaya oturdu, ben ayakta durdum. Söyliyeceklerimi söyledim. ve tabancamı çıkararak ateş ettim.

Vans yüzbaşının yüzüne olanca dikkatle bakıyordu. Markam konuşulanları dikkatle dinlemekte idi.

— Fakat ölüyü elinde kitapla buldular?

— Ben söz söylerken o bir kitap almış, okur gözüküyordu. Böylelikle sözlerime ehemmiyet vermediğini göstermiş olacaktı.

— Güzel... Yalnız bir noktaya nazarı dikkatinizi celbedeceğim. Beraberce salona gittik diyorsunuz Bunda ısrar eder misiniz?

— Tabii.

— Fakat yüzbaşım, maktulün ayaklarında terlik ve arkasında rop dōşambr vardı. Bir yanlışlık olacaktır.

Nakleden: Ömer Fehmi

Leakok sıkıntılı bir vaziyette kalmıştı. Kekeliyordu:

— Evet evet şimdi hatırlar gibi oluyorum. ondan evvel yukarı çıkmıştı. Pek asabî idim. Ne olduğunu hatırlıyamıyorum.

— Pek âlâ geçelim. Şimdi soracağım şeyi hatırlıyacaksınız, zannederim. Benson yukarı çıktı, sonra aşağı, yanımıza indi. O zaman başında bir değişiklik görmediniz mi?

— Başında mı?

— Evet, saçlarında?

— Anlamadım.

— Karşınızda ve lâmbanın yanında oturuyordu. Değişikliğini hatırlıyamıyacağımızı zannetmem.

Leakok gözlerini kapıyarak bir müddet düşündü. Sonra kat'iyetle cevap verdi:

— Hayır, hatırlıyamıyorum.

— Bunun o kadar ehemmiyeti

yok! Benson yukardan aşağı indiği vakit tuhaf bir şekilde lâkrıldı ediyordu, değil mi? zahmet çekiyordu, konuşmak için?

Yüzbaşının büsbütün şaşırđığı görülyordu:

— Zannetmem, dedi. Her vakitki gibi konuşuyordum.

— Masa üstünde mavi renkli bir mücevher kutusu gördünüz mü?

— Hayır!

Vans bir müddet düşünerek cigara içti, sonra tekrar suallerine başladı:

— Bensonu öldürdünüz. Salon- dan dışarı çıkarken lâmbayı söndürdünüz mü, söndürmediniz mi?

— ...

— Şüphesiz söndürdünüz değil mi? Çünkü Müsyö Pfif, evin önüne geldiği zaman pencerelerde hiç aydınlık bulunmadığını söyledi.

— Evet, doğru aklıma geldi. Söndürdüm.

— Alâ! Nasıl söndürdünüz?

— Nasıl mı söndürdüm... Gayet Basit. Elektrik düğmesini çevirdim.

— Nerede idi bu düğme?

— Hatırlıyamıyorum.

— Hele bir düşününüz. Hatırlıyacaksınız!

— Koridor kapısının yanında idi zannederim.

— Kapının hangi tarafında?

— Bunu nasıl tayin edebilirim?

O vaziyette böyle bir şeye dikkat edebilir miydiniz? Sağda gibi geliyor.

— Gireken mi, çıkarken mi?

— Çıkarken.

— Kütüpane tarafında mı?

— Evet.

Vans, bu cevaptan duyduğu memnuniyetini gizliyemedi.

— Şimdi revolver işine gelelim, dedi. Silâhı neden Mis Klerin evine götürdünüz?

— Cesaretimi kaybettim. Evimde bulurlar diye korktum. Ondan şüpheleneneğinizi zannetmiyordum.

— Şüphelenildiğini anlayınca, onl kendisinden aldınız ve suya attınız, öyle mi?

— Evet.

— Şarjörde bir fişek noksandı, değil mi?

— Ben de burasını düşündüm de suya attım.

Vans, kaşlarını çatdı, söylendi:

— Tuhaf.... Çok tuhaf şey!

Yaz at koşularının sonuncusu da dün yapıldı

Yaz at yarışlarının sonuncusu da dün kalabalık bir seyirci kütlesi önünde muvaffakiyetle yapılmıştır.

Birinci koşu

Üç yaşındaki yerli ve arap erkek ve dişi taylara mahsustur. 3 hayvan girdi ve birinciliği Mr. Binsin "Sunlayt", 2 inciliği Fikret Beyin "Maltayı", 3 üncülüğü Nail Ef'nin Al Derviş'i kazandılar. Aldıkları mükâfat 200, 75, 25 liradır.

İkinci koşu

Üç ve daha yukarı yaşta ve 30 senesi zarfında kazandığı ikramiyeler yekûnu 800 lirayı tecavüz etmemiş haliskan İngiliz at ve kısraklarına mahsustur.

3 hayvan girdi birinciliği Ahmet Beyin Drakuru, ikinciliği Refik beyin Mispikeli üçüncülüğü Akif Beyin Pammanderi kazanarak sıra ile 500, 75, 25 şer lira mükâfat aldılar.

Üçüncü koşu

Üç ve daha yukarı yaşta ve yalnız haliskan arap at ve kısraklara mahsustur. 4 hayvan girdi, birinciliği Prens Halim Beyin

"Poruj", u 2 inciliği Hüseyin ef'nin "Gümüş", ü 3 üncülüğü Suphi Paşanın,, "Al ceylanı,, kazandılar ve 200, 75, 25 şer lira mükâfat aldılar.

Dördüncü koşu

3 hayvan iştirak ederek 1 inciliği Mitat beyin "Stadivarius,, u 2 inciliği Akif beyin "Andranıküs,, ü 3 üncülüğü de gene Akif beyin "Panpalina,, sı kazandılar. Mükâfatları 600, 75, 25 liradır.

Beşinci koşu

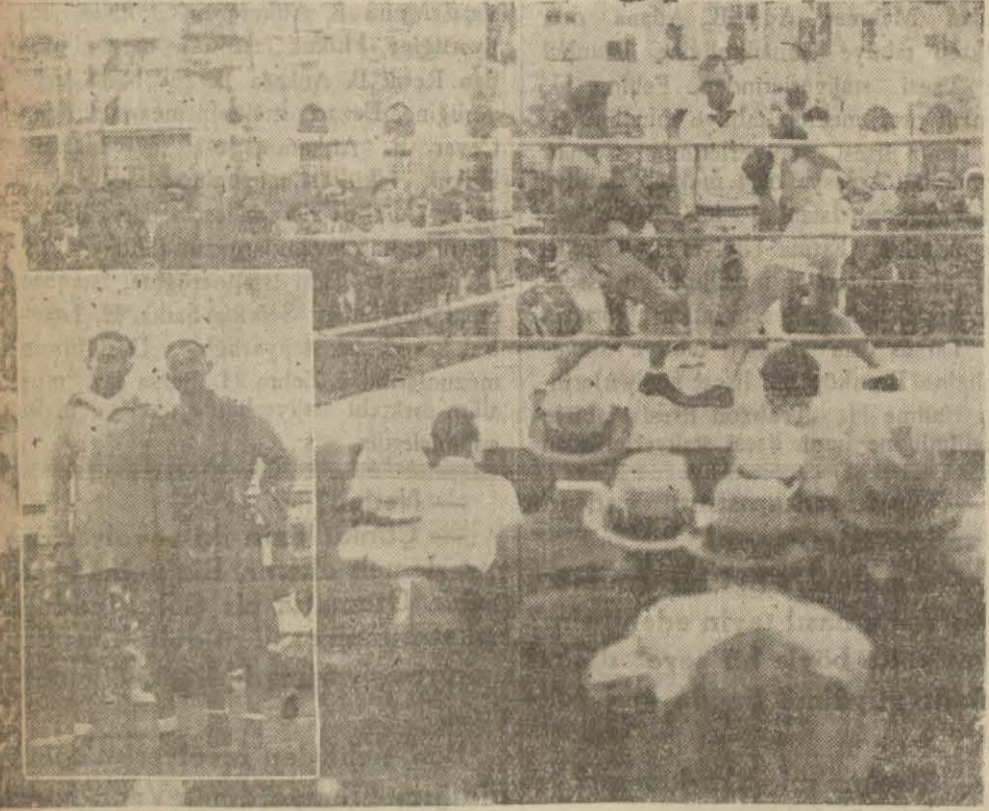
Dört ve daha yukarı yaşta yerli ve arap at ve kısraklarına mahsustur. 4 hayvan girdi ve 1 inciliği Prens Halim beyin «Ruçhanı,, 2 inciliği Ferhat beyin "küçük ceylanı,, 3 üçüncülüğü İbrahim ef'nin «Tayyar» ı kazandılar ve bunlar da sıra ile 300, 75, 25 şer lira mükâfat aldılar.

Güreş müsabakaları

Dün Kumkapı spor kulübüne mensup güreşçilerimiz de birincilik müsabakalarına hazırlanmak için Beyoğlundaki Halk fırkası spor salonunda kendi aralarında talimler yapmışlardır.

K. Kemal galip

Kıymetli boksörümüz Yunan şampiyonunu sayı hesabı ile mağlûp etti

Maçtan bir görüntü

Dün mevsimin en mühüm spor hareketine ring üzerinde şahit olduk. K. Kemal Yunan şampiyonu Angelidesle karşılaştı. Ve hemen şunu memnuniyetle kaydedelim ki, kıymetli Kemal rakibini sayı hesabı ile mağup etmiştir.

Angelides üç hafta evvel Selâmi ile karşılaşmış ve maçı Selâminin pek durgun oyunu karşısında sayı hesabı ile kazanmıştı. Bu muvaffakiyet karşısında Yunanlıya karşı Küçük Kemal'in çıkarılması pek lüzumlu oluyordu. Fakat Kemal idmanlı değildi. Zaten hazırlanması için kâfi vakit te yoktu. Buna rağmen maç evice bu sütünlarda yazdığımız macerayı takip ederek dün

geldi çattı. Boks heyeti reisi 12 ravunt olarak kararlaştırılan maçın 8 devre olmasında ısrar ediyor.

Kemal'in Henüz müsabaka kabiliyetini tamamen iktisap ettiğini bu vaziyette amatör bir boksörün böyle bir profesyonelin 19 ravunt karşılaşmasının doğru olacağını söyleyorduk. Nihayet münakaşaların geçen günlerden sonra müsabakanın 10 ravunt olarak yapılması takarrür etmişti. İşte Kemal dün ringe hazırlanmış bir hâlde on ravunt dövüşmek üzere çıktı. Sonra dışındaki üfunet ve arkasındaki yara da onu rahatsız ediyordu.

Kemal boks heyetinde ilk

Yunanlılar

Türk mallarını elân iade etmediler

Murahhaslarımız teşebbüsatta bulunuyorlar

Gümlücedeki dokuzuncu tali mübadele komisyonu Garbi Terakya muntakası haricinde emlak terketmiş Yunan tabiiyetindeki Türklere verilecek olan 150 bin İngiliz lirasının tevzii işlerini tanzim için bir program hazırlamıştır.

Tazminat alacak olan türkler bes yüz kişi kadar tahmin edilmektedir.

150 bin sterling bu bes yüz kişi arasında taksim edilecektir. Bunun için evvelâ terkedilen emlakın kıymetleri taktir edilen kıymet yekûnu mevcut 250 bin lirayı tecavüz ederse bir nisbet tayin edilerek tevziat o nisbet üzerinden yapılacaktır.

Diğer taraftan Yunanlıların itilâfname ahkâmını tamamen tatbik etmek istememekte yeni birçok müşkilât çıkarmakta oldukları söylenmektedir.

Hükümetimiz vaz'iyet edilmiş Yunan emlakını itilâfnamede gösterilen iki ay müddet bitmeden sahiplerine iade ettiği halde Yunan hükümeti el'an Türk emlakı üzerindeki haczi kaldırmamıştır.

Murahhaslarımız bu müşkilât üzerine Yunan murahhaslarının nazarı dikkatini celbetmiştir. Bu müracaattan bir netice elde edilemezse bitarafın müdahalesi istenecektir.

Yeni Irak sefiri bugün geliyor

Irak hükümetinin yeni Türkiye sefiri Naci Şevket Beyin bugün şehrimize gelmesi bekleniyor,

defa olarak behemehal kazanılması lüzumlu olan bir rakibin karşısına bu gayri müsait vaziyette çıkmak mecburiyetinde kalmıştı. Fakat kıymetli boksörümüz bu imkânsızlığa ve bütün bu aleyhindeki sebeplere rağmen çetin, ele avuca sığmayacak kadar seyyal bir oyun oynayan rakibinin karşısında şerefini, daha doğrusu şerefimizi korumayı bildi. Onun için kendisini takdir ve tebrik ederiz.

Maç gittikçe hareketi ve heyecanı artan bir cereyan takip etti. İlk ravuntlarda Kemal daha fazla rakibini kollayarak onun nerelerden açık bıraktığına ve daha fazla hangi yumruğunu daha isabetli kullandığına dikkat ediyordu. Yunanlı eski şampiyon Artinin oyununu hatırlatan çok kaçak ve seyyal bir oyun oynuyordu. Yumruk tutturmak çok güçtü. Bilhassa Kemal idmanlarını tamamlayarak çalâkisini tamamen elde edemediği için bu işi birkat daha güç oluyordu. Nihayet üçüncü ravunttan sonra Kemal'in müsabaka üzerinde mahsus bir faikiyet aldığı görüyoruz. Sert yumrukları Yunanlı'nın üzerinde tesirini göstermeye başlamıştır. Oyun bu cereyanla son ravuntları bulurken Kemal'in yine ilk devrelerdeki gayretle çalıştığını görüyoruz. Kesilmemiştir ve Yunanlıya faikiyet imkânı vermeden dövüşüyor..

Müsabaka bu suretle 10 uncu ravundi tamamladığı zaman Stadyumdaki halk sevinç içinde Kemal'in galibiyetini alkışlıyorlardı.

FEDAYİLERİ

Yazan: Ömer Rıza

Haldun geri döndü

- 130 -

Mebrure, Haldunla kaçmağa karar vermişti. Bu genç kız, bir rol oynamak için çıkmış, fakat kendini kaptırmıştır. Haldunun temiz ve hararetli aşkı, Mesurenin ruhundan, sanki onun kalbine intikal etmişti. Bu gençten ayrılmak onun için ölümdü. Mebrure mutlaka gidecekti.

Ertesi sabah, Mebrure Haldunu teşyi etmiş, Haldun doğru kardeşinin yanına gitmişti:

— Kardeşim Zeydun, senden izin almağa geldim.

— Ne için?

— İstedğim yere gitmek için! Bu akşam hareket edeceğim. Doğru Endülüse döneceğim.

— Mesure ile birlikte mi?

— Evet.

— Pek âlâ. Git kardeşim. Ben de bu işleri bitirdikten sonra sana iltihak etmeğe çalışırım.

İki kardeş birbirlerine sarıldılar ve göz yaşları içinde ayrıldılar. Haldun iki at hazırlattı. Yol için lâzım olan her şeyi tedarik etti ve bekledi.

Mebrure, akşama doğru Cebel şeyhine gitti. Onunla konuştu:

— Muazzam şeyhimiz! Bu akşam emir Haldun gelmeyecek. Kendi karargâhında kardeşine bir ziyafet verecek ve bu ziyafette ben de hazır olacağım. İkimiz Zeydunu ikna için çalışacağız. Ben, Zeyduna boş gitmek istemem. Ona münasip hediye isterim.

— İstedğini söyle kızım! Dünyada senin kadar kimseyi sevdiğimi bilmiyorum.

— Meselâ bana mehir olarak verdiğiniz yüz bin altını.

— Onları da şimdi hazırlatırım. Sende hazırlan. En kıymetli mücevherlerle süslen. Benim namma her vaitte bulun, fakat bu harbe mâni ol.

— Peki efendimiz.

Mebrure, dairesine gitti ve hazırlandı. En kıymetli elbiselerini giydi. En nadir mücevherlerle süsledi. Ortalık karadıldık sonra, onu bir at ve iki yüklü katır bekliyordu.

Mebrure ata bindi ve kalenin kapısına doğru ilerledi. Şeyh, onu burada bekliyordu:

— Kızım, bütün ümidim sendedir. Senin hayırlı haberlerini bekliyorum.

Mebrure kaleden çıktı. Bir elile arka, arka gelen ve birbirine bağlı katırların ipini tutuyordu.

Nöbetçiler, Halduna haber götürmüşler; Haldun karısını karşılamış, bir kaç dakika sonra bir muhafız kıt'a ile birlikte hareket etmişlerdi. Muhafızlar onlara sabaha kadar refakat etmişler, gün doğarken onlara veda ederek geri dönmüşlerdi.

Mebrure ile Haldun, meşakkate tahammül ederek, kısa bir istirahat sonra ilerlemişler, ertesi gün Beruta varmışlardı.

Mebrure, şayet Haldunun en cüz'î şüphesi kalmışsa onu da izale için Mesurenin evine götürmek istemiş ve oraya götürmüştü. Şeyhin yüzüğü hâlâ onda idi. Bu ev, ona açılmış, Haldun ile Mebrure burada bir gün istirahat sonra tesa'düf ettikleri ilk gemiye binerek geri dönmüşlerdi.

Cebelde vaziyet çok nazikleşmişti. Cebel şeyhi mühletin bittiği üçüncü gün sabahtan akşama kadar beklemiş, fakat Mebrureden bir haber gelmemişti. Demek ki Haldun, bu kızı karargâhında almamış, belki de onu hapsetmişti. Şeyh, bütün geceyi uyanık geçirmiş, gece yarısına kadar bir gelen giden olmadığından sabahleyin

CENNET

harbin bütün şiddetile başlayacağını anlamıştır.

Şeyh, dairelerini ve kumandanlarını davet ederek onlara vaziyeti anlattı:

— Sabahleyin harp başlıyor. Ona göre hazırlanınız. Biz harbe mâni olmak ve düşmandan kurtulmak için her çareye baş vurduk. Fakat neticede harpten başka çare bir halâs çaresi olmadığını gördük. Sabahleyin düşmana hücum ediniz ve bizim satvetimizi gösteriniz ki, kendisi sulhe talip olsun.

Sabahleyin Cebelden büyük bir fedayi kuvveti çıktı. Fakat Zeydun gecedeki hazırlanmıştı. Kanlı bir dövüşmeden sonra bu kuvvet erimiş, onu diğer bir kuvvet takip etmişti. Üç gün, üç gece fedayiler, düşman muhasarasını yarmağa çalışmışlar, fakat muvaffak olamıyarak mevhum cennetlerine kavuşmuşlardı.

Cebelin belkemiği kırılmıştı. Onların son mukavemetlerinden hedefleri orduyu, bir kapılarının önünden bertaraf ederek, hiç olmazsa buradan çıkıp gitmek, Cebelin servetini kaçırmaktı.

Fakat buna imkân kalmamıştı. (Bitmedi)

Deba gazetesi

Fethi B. Fırkası hakkında ne diyor?

Pariste çıkan Jurnal de Deba gazetesi Serbest Cümhuriyet fırkası hakkında uzun bir makale neşretmiştir.

Yeni fırkanın hariçte nasıl karşılandığını göstermesi itibaril şayanı dikkat olan bu makalede muharrir Gazi Hazretleriyle Fethi Beyin Yalovada uzun konuşmaları neticesinde yeni bir fırka teşkiline karar verildiğini bu konuşmalara bazan İsmet Paşanın da iştirak ettiğini söylemekte ve Gazi Hazretlerinin hemşiresi Makbule Hanımın yeni fırkaya girmesini çok karaktertik ve sembolik bir mahiyette bulmaktadır.

Muharrir İsmet Paşanın yolu üzerine çıkan bu muhalefete karşı bir hırçınlık ve memnuniyetsizlik göstermemiş olduğunu kaydetmekte ve fırkanın teşkiline Gazinin gösterdiği müzaharetin sebeplerini aramaktadır. Muharrire göre son senelerde tatbik edilen iktisadi ve mali siyaset oldukça müşkül bir vaziyet ihdas etmiştir. Birçok sarfiyat yapılmış ve yanlış bir kanaatle «Türkiyenin hariçten vaz geçebileceği zannedilmiştir.» Muharrir «hakikatleri daha ziyade nazarda tutan bir siyasete gelmek lâzım idi» demekte ve bu tarzda bir tekâmülün birdenbire yapılamayacağını söyleyerek vaziyeti ancak yeni bir fırkanın kurtarabileceğini kaydetmekte ve şunları söylemektedir.

«Türkiye çokdanberi bir kirpi gibi toparlak bir şekilde toplandı. Dikenleri hariçten daha ziyade görülüyordu.»

Muharrir bundan sonra Cemiyeti akvama karşı olan vaziyetimizi tetkik etmekte ve «bu değişikliği Cemiyeti akvam ile mukarenetten dahaiyi kaydedecek birşey yoktur.» demektedir.

Takunya ile

Kocasının kafasını yara layan bir kadın

Feriköyünde B arutane caddesinde 26 numaralı evde oturan bakkal İbrahim ağa ile karısı Fatma H. kavga etmişler, kadın takunya ile kocasını başının ehem miyetli surette yaralamıştır.

İki intihar teşebbüsü daha

Dün iki intihara teşebbüs hadisesi olmuştur, şunlardır:

Seyrisefainin Karadeniz vapuru Topane açıklarından geçerken Samsuna gitmekte olan yolculardan Recep kendisini denize atmış ve kurtarılmıştır. Recep asabi bir buhran esnasında intihara teşebbüs etmiştir.

Feriköyünde Saadet sokağında oturan istilyo arkadaşlarından isakin birkaç gün evvel ölmesinden müteessiren kendisini kuyuya atmış, kurtarılmıştır.

İki evrak memuru rüşvet alırken yaklandı

Evkaf mahlûlatı vakfiye idaresinde resinde 2 memurun rüşvet aldıkları Polise haber verilmiş ve bir cürümüşhut yapılmıştır.

Rüşveti haber veren zat; Mahlûlatı vakfiye idaresinde Beylerbeyli Halit Beyle diğer bir Halit Beyin kendisinden 40 lira istediklerini söylemiştir. Yapılan tertibatla meşrut cürüm halinde yakalanan bu Evkaf memurları adliyeye istintaka gönderilmiş her ikisinin tevkifine karar verilmiştir.

Evkaf memurları tevkif haneğe gönderilmişlerdir.

Poliste yeni teşkilat

Yeni teşkilât dolayısıyla polis merkezlerinin vaziyetlerinde tebeddül, olmuş. bir çok merkezler serkomiserliğe, bir çokları da polis mevkii vaziyetine girmişlerdir. Bunlardan Beyoğlu cihetinde Pangaltı ve Dolapdere merkezleri komiserlik, Taksim, Kasımpaşa, Hasırköy merkezleri de polis mevkii olmuşlardır. Galata, Arnavutköy merkezleri de serkomiserlik olmuştur.

Baki kalan 10 merkezin kadroları tevsi edilmiş, kamiserlik olan merkezlerin kadroları yarı yarıya, mevkii olan merkezlerin mevkii kadroları derecesine tenzil edilmiştir.

Sesli film**Bir Amerikalı sinema heyeti şehrimizde**

Dün şehrimize sekiz Amerikalıdan mürekkep bir heyet gelmiştir. Bu heyet muhtelif memleketleri dolaşarak meşhur şahsiyetlerin sesli filimlerini almakta ve bu filimler Amerikan mekteplerinde göstermektedir.

Heyet Romanyada yirmi gün kalmış ve kıral Karolun filimlerini almıştır.

Burada da mahalli musikiyi, orjinal kıymeti olan bazı dansları ve şehrimizin dikkati çalip yerlerini filime alacaktır.

Levazımcı İsmail paşa Yalovadan geldi

Bir müddetten beri Yalovada bulunmakta olan sabık levazım reisi İsmail Hakkı paşa dün şehrimize gelmiştir

İsmet paşa**Yalovada kimsesiz bir çocuğu mektebe yerleşirdi.**

Başveki İsmet paşa Hz. le-rinin Ankaradan gelirken Pendikte trenden inerek Ertuğrul yatı ile Yalovaya gittiklerini dün yazmıştık.

İsmet paşa Hz. yattan çıktıktan sonra otomobile kaplıcalara gitmişler ve saat dörde kadar köşkerlerinde istirahat etmişlerdir.

Paşa Hz. saat dörtte köşkerlerinden çıkmışlar bazı hususî muracaatları dikkat ve alâka ile dinlemişler ve bunların halini C. H. fırkası umumî kâtibi Şaffet beye havale etmişlerdir. Başvekilimize muracaat edenler arasında 10 — 12 yaşlarında Hüseyin atlı bir çocuk vardır.

Bu çocuk ilk tahsilini bitirdiğini kimsesiz olduğundan leyli ve meccani bir liseye girmek istediğini söylemiş, bu muracaat İsmet paşa Hz.nin çok mutahassıs etmiştir.

Başvekil paşa:

— Çocuğum, bir istida yaz, seni bir mektebe yerleştiririm demiş. küçük Hüseyin "Paşam, istida pulu alacak param yok Bu gece nerede yatacağımı bile bilmiyorum." Diye cevap verince İsmet paşa Şaffet beye:

— Bu çocuğu Maarif vekiline gönderin. Behemehal bir mektebe yerleştirsinler demmiştir.

9 Eylül bayramı**İsmet ve Kâzım Paşalar İzmir'e davet edildiler**

İzmirin düşman istilasından kurtuluşu gününe tesadüf eden 9 Eylül günü İzmirde büyük tezahürat yapılacaktır.

İzmir Belediyesi, İzmir halkı namına Başvekil İsmet ve Meclis reisimiz Kâzım Paşalar Hz.lerin merasimde bulunmak üzere İzmir'e davet etmiştir.

Yugoslav talebesi**Dün Taksim abidesine çelenk koydular**

Pazartesi günündenberi limanımızda bulunmakta olan Yugoslavya mektep gemisi "Yıla Velebita", bu akşam hareket edecektir.

Gemi bazı Akdeniz limanlarına uğradıktan sonra Yugoslavya ticareti bahriye mektebinin bulunduğu Dalmaçyo sahillerinde Dubrovnik kasabasına gidecektir.

Gemide bulunan talebe dün sabah Taksim abidesine bir çelenk koymuştur.

Merasimde gemi kumandanı M. Nikola Gerechtshammer bir nutuk söylemiştir.

Çimento tröstü mü?

Yazıldığına göre Aslan, Zeytinburnu, Eskihisar ve Anadolu çimento fabrikaları arasında birleşerek bir çimento tröstü yapmağa teşebbüs etmişlerdir. Bu suretle bu anlaşma çimento fiyatını istediği gibi yükseltebilecektir. Tröst teşkil etmek kanunen memnu olduğuna göre haber doğru ise buna müsaade edilmeyeceği şüphesizdir.

Piyanko

Esirgeme derneğinin piyankosu dün çekildi

Piyanko çekilirken

Esirgeme derneği tertip ettiği eşya piyankosu dün Türk ocağında çekilmiştir.

Hediyeler arasında çay takımı, elbiseler, masa örtüleri, mendiller, yastık yüzleri gibi eşyalar vardır. Piyanko dün bitmediği için bugünde çekilecektir.

Belediyede**Şehrin hududu**

Yeni belediye kanununda belediy hudutlarının değiştirilmesine dair bazı ahkâm vardır. Kanuna göre şehir halkı isterse hudut değişir. Bunun için de halkın reyine müracaat etmek lazımdır. Bu reye müracaatın bu defaki belediye intihabatı ile beraber yapıp yapılmaması düşünülmüş ve Dahiliye vekâletinden sorulmuştur. Vekâlet muvafakat ederse o vakit belediye intihabatı esnasında halkın reyine müracaat edilecektir. Şehir hududu meselesi evvelce hayli hararetle dedikoduları ve müna-kaşaları mucip olmuştu.

Memleket haberleri**Kanlı muşamba****Kumsalda yapılan taharride neler bulundu?**

Bundan bir kaç gün evvel İzmirde (Fuça) da bir motör faciası vukua geldiğini yazmıştık. Son pesta ile gelen (Hizmet) refikimiz bu facia hakkında şu tafsilâtı vermektedir:

Foçanın Çamdibi mevkiinde motörde cereyan eden feci hadiseye ait tahkikata devam edilmektedir. Dünden itibaren hadiseye mağaracı namile maruf Hamdi isminde bir şahıs daha karışmıştır.

Makinis Yusuf'a çipinoz Ahmet ve Hüseyin hadiseyi müteakip motördeki kayığı denize indirmişler ve tesadüf ettikleri Hamdinin kayığın arkasına bağlayarak karaya 300 metre mesafede batırmışlar ve Hamdinin kayığı ile Papasa çıkmışlardır. Caniler karaya ayak basınca Hamdiye hizmetine mukabil üç gemici muşambası ile iki kürek hediye etmişlerdir.

Hamdi bu hediyeleri almış, fakat Papasta kumsalda gömmüştür. Evelki gün müddeiumumi muavini Âli ve polis memurları ile alâkadar bazı kimseler Hamdiyi de beraberlerine alarak kumluğa gitmişler ve muşambalarla kürekleri meydana çıkarılmışlardır. Muşambalarda kan lekeleri vardır.

Bugün hava müsait olursa Müddeiumumi muavini Âli bey, refakatinde memurlar ve dalğışlar olduğu halde hadise mahalline giderek batırılan kayığı arıyacaktırlar.

Sergi kapandı

366 bin kişi gezdi, 200 bin lira satış yapıldı

Yerli malları sergisi dün akşam saat onda kapatılmıştır.

Saat dokuzdan itibaren sergiye girilmesi menedilmiş, yarım saat içinde sergi halktan tahliye edilmiştir. Dün son gün olduğu için sergide büyük bir kalabalık vardı.

Sergiye dün akşama kadar ziyaret edenlerin miktarı 360000 kişi kadar tahmin edilmektedir. Bu miktar geçen sene kinin bir misline yakındır.

Sergiye iştirak eden müesseseler satış vaziyetinden ve elde edilen neticeden memnun bulunmaktadırlar.

Yirmi beş gün içinde sergide 200 bin liralık satış yapılmıştır. Serginin bugünden itibaren dağıtılmasına başlanacak ve pazar akşamı serginin işgal ettiği salonlar tamamen boşaltılmış olacaktır.

Çocuk hekimleri**İstanbulda bir encümen teşkil ettiler**

İstanbul Çocuk Hekimleri encümeni namile bir cemiyet teşkil etmiştir.

Maksadı : çocuk hıfzıssıhhasına dair neşriyatta ve beynelmilel çocuk hekimleri cemiyetleriyle temasta bulunmak ve mensup oldukları ihtisas şubesinin terakkisine çalışmaktan ibarettir.

Küçük haberler

Harici ticaret — İktisat vekâletinin şehrimizde açmağa karar verdiği harici ticaret devresi 4 üncü vakif hanında tesis edilmiştir.

İlk mekteplere müracaat — Bu sene şimdiden başlamıştır. Bu sene ilk ve orta mekteplere bilhassa çok müracaat vaki olacağı tahmin edildiği cihete talebinin açıkta kalmaması için bütün tertibat alınmak üzere.

Kimsesiz çocuklar — Darülacezede kimsesiz çocuklar kısmı tevsi edilecektir.

Maliye vekili — Saraçoğlu Şükrü Beyin pazartesi veya salı günü İsviçreden şehrimize dönmesi bekleniyor.

İngiliz yüzme şampiyonu — Mis Gletze iki gün evvel de Çanakkalede Doğan arslandan denize girerek (10) millik bir mesafeyi yedi saat yirmi dakikada yüzerek Alpata çıkmıştır.

Arsa vergileri — Boş arsaların vergisinin eskisi gibi, binde 6 üzerinden alınması vekâlet tarafından tamim edilmiştir.

Bugünkü imtihan

Bugün saat 9 da Darülfünunda orta mektep hocası olmak isteyenlerin imtihanları yapılacaktır.

TAKSİM BAHÇESİ

Bu akşam

TRIO RAKOWSKY

Şayanı hayret orijinal dansörler

MAUD ve CHARLY

En büyük dans eğlenceleri

MIS SIMONS ve MAUD

Terbiyeli ve akıllı küçük tayları ve köpekleri

Hanımefendi:

İstanbulda Hava gazı, Elektrik ve teşebbüsü sanayiye Türk Anonim Şirketi

Beyazıt'ta Elektrik Evinde

6 Eylül cumartesi saat 15,30 da

verilecek ameli ahkık dersinde lütfen hazır bulunmanızı rica ile kesbi şeref eyler.

VAKIT

6 Eylül Cumartesi 930

	Dahilde	Hariçte
1 aylığı	Kuruş 150	—
3 "	" 400	800
6 "	" 750	1450
12 "	" 1400	2700

Rebiülahır

1349

12

Bu geceki Ay

Güneşin doğuşu: 5,31 — batışı: 18,36

Ayın doğuşu: 18,34 — batışı: 4,21

Namaz vakitleri

Sabah	Öğle	İkinci	Akşam	Yatsı	İmsak
4,06	12,13	15,51	18,36	20,10	3,48

Hava :

Dün azami hararet 23derece olmuştur. Bugün mutavasıt şiddetle poyraz esecek, hava bulutlu olacaktır.

Radio :**Bu akşam Ankarada**

Riyaseticümhur musiki heyeti
Saat 19 Bando

- 1 — Betoven : Raymont.
- 2 — Puçini : Madam Buterfly.
- 3 — Markovski : Serenat.
- 4 — Lâkaki : Vals Bukedo.
- 5 — Polling : Ejjipsiyen.
- 6 — Morsakaski : Marş.

Bu akşam İstanbulda

Saat sekizden ona kadar alaturka fasıl.

Sinemalar :

Alkaza — Kırmızı bulut
Alemdar — Kazaklar Jon Gilber.
Beşiktaş Hilâl — Verdün
Ekler — Kuvvetin hükümdarı
Elhamra — Saadet yolu
Etuval — İntikam
Fransız — Memnu saadet
Melek — Define ararken
Şık — Aşık
Süreyya Kadıköy — Aşk oyunları

Otomobile dünyayı dolaşacalar

Perşembe akşamı şehrimize 550 beynelmilel numaralı bir otomobile Hollandalı bir karı koca gelmiştir.

M. ve M me Stinkamp isimlerinde olan bu seyyahlar otomobile devri âlem seyahati yapmaktadırlar.

Seyyahlar 15 martta Hollandadan hareket etmişler ve bütün avrupayı dolaşarak şehrimize gelmişlerdir.

Dün vapurla Mudanyaya hareket etmiş olan seyyahlar Mudanyadan Ankaraya oradan da muhtelif şehirlere uğrayarak Bağdada gideceklerdir.

"VAKIT,, abonane olunuz

Kömür istihsalâtımız

Seneden seneye fazlalaşiyor

Fakat kömür havzamızın tam bir inkişafı için yapılacak mühim şeyler var

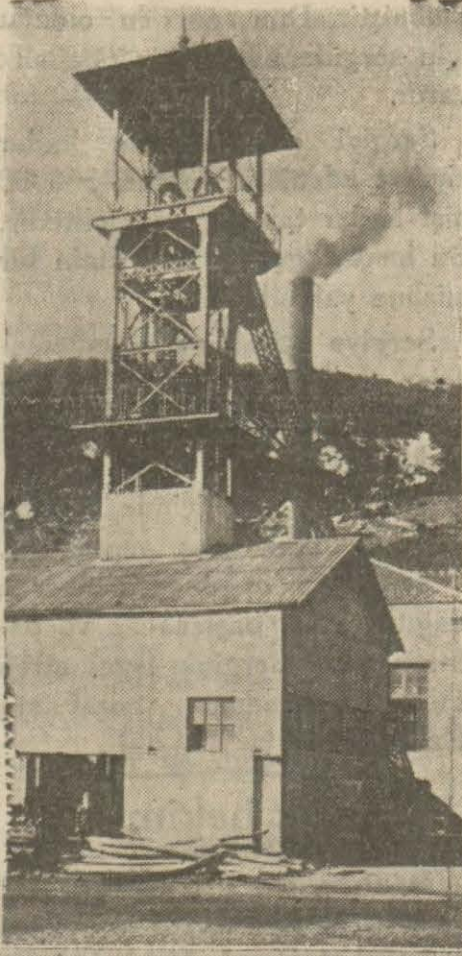
Zonguldak:

Zonguldak, memleketimizin kendisiyle bihakâmı iftihar edebileceği bir istihsal şehridir...

Öyle bir istihsal şehri ki bu memleketin iktisadi refahına kavuşmasında yegâne âmîl bir hazine...

Zonguldağa gelen ve memleketini hakiki bir surette seven bir gazetecinin ilk yapacağı iş, ucu bucağı bulunmayan kara elmaslar diyarını gezerek ondan memleketin daha ne suretle faydalar beklediğini tetkik etmek ve bu nesil ile müstahsillerinin arzularını tesbit ederek alâkadarların vatanın selâmeti namına nazarı dikkatlerini celbetmek oluyor...

Şimdiye kadar fırsat düştükçe kömür havzası ve kömür işlerimiz hakkında gazetelerimizde

Zonguldağın iskele civarı ve bir kömür fabrikası

muhtelif yazılar çıktı. Bir çok muharrirler kömür işlerimizin iyi idare edilememesi, satış mesailinde gayri tabiiik bulunduğuna dair uzun uzadıya neşriyatta bulundular. Mahallinde esaslı tetkikat yapılmadığı için bu yazıların çoğu ne kadar hemen hemen nazarı addedilebilir.

Ben Zonguldağa ilk ayak basdığım dakikada kömür işlerimizi tetkik etmeği kararlaştırdım. Bu vesile ile Zonguldak havzası umumî müdürü müderris Refik Beyle, kömür şirketlerle, mühendislerle velhasıl bir çok zevatla görüştüm.

Edindiğim malûmata göre dünyanın en zengin ve vaziyeti itibarile en kolay bir surette işlenen Zonguldak kömür havzası seneden seneye inkişaf etmektedir. Son iki sene zarfında muhtelif şirketler tarafından inşa edilmiş olan dört büyük elektrik santrali ve iki asrî lavvar sayesinde ve sermayesi daha az müsait olan diğer şirketlerin de daha fennî usuller tatbiki ile istihsal miktarı artmış ve masraf azalmıştır.

Bütün dünyada mevcut iktisadi buhrana nazaran evvelki sene 1,200,000 tondan ibaret olan senevi istihsalât, geçen sene 1,400,000 tona balığ olmuştur. Bu senenin tam altı ay istihsalinde geçen senenin ilk altı aylık istihsalinden 100,000 ton fazlalık vardır.

Zonguldaktaki bu istihsalât,

şimendüfer idareleri, hükümet müessesatı, sanayi, Romanya, Yunanistan, Suriye tarafından istihlak olunmakta ve birde ihrakiye olarak kullanılmaktadır.

Türkiye dahilinde sarfolunan kömür miktarı 666000, ecnebi memleketlerine sevkedilen ve ecnebi vapurlarına ihrakiye olarak verilenler de dahil olduğu halde 172,000 tondur. Bu miktar Havzadan çıkan miktardır.

Zonguldak havzası umumî serveti itibarile henüz tanınmamıştır, bu serveti ihtiva eden arazinin sahası da henüz meçhul bulunmaktadır. Bu kadar zengin bir serveti ihtiva eden kömür havzasının inkişafının temini için yapılması zarurî olan ilk iş, havzanın jeolojik vaziyetinin iyice tetkikidir. Bu iş, az bir fedakârlıkla bir iki senede halledilebilir.

Zonguldak havzasının bugün çıkardığı bu 1,5 milyon ton bugünkü vesaitle 3 milyona çıkarılması mümkün isede bu doğrudan doğruya satış meselesi ile alâkadardır.

Maliyet fiatlarının tenkisine hükümetin de muavenet ve tesiri olması lâzımdır. Hükümet beher metre mikâbı direktan 2,5 lira resim almakta, dinamitler inhisar idaresi tarafından fazlaya satılmaktadır. Madencilik bir ton yıkanmış kömür için 57 desilitre direk kullanılmak, orman idaresi direk

Bir ihtilâs

Devlet demiryolları idaresinin Haydarpaşa muhasebesinde yapılan tetkik neticesinde birkaç bin liralık bir ihtilâs tesbit edilmiştir.

Bu ihtilâsın memurlardan Hasan ve Esat Eeyler tarafından yapıldığı anlaşılmış ve her iki memura işten el çekirildiği gibi haklarında tanzim olunan evrak Müddeiamumiliğe gönderilmiştir. Müddeiamumilik te muhakemenin ağır cezada rüyeti için evrakı mahkemeye vermiştir.

nakliyesini üç metre mikâp üzerinden oluyor.

Ayrıca bir ton kömür için beş kuruş oktura 15 kuruş ormaniye bir kuruş mektep 12,5 şimendifer kalın lâvelerde 56,75 incelerde 53, tozlarda 36,75, kantariye beş kuruş dispanser ücreti verilmektedir.

Bir amelenin vasatı yevmiyesi 120 ve kendisinden alınan randeman da vasatı 850 kilodur. Ayrıca kayıkçı için 42,5, kayık ücreti de 23 kuruştur. Şu hale nazaran varidatın bir çoğu resimlere gitmektedir.

Diğer taraftan haldedilmesi icap eden diğer meseleler de vardır. Liman ve tahmil meselesi mühim bir dert aldığı gibi, ecnebi vapurlar kömür almak için Zonguldağa uğrayınca kendilerinden rüsumat, fener, karantina idareleri para alıyor. Bu suretle limana bir vapurun uğraması tam 75 liraya mal oluyor.

Hülâsa, zikredilen tekâlif ocakların maliyetine kuvvetle tesir ediyor ve pahalıya mal olan kömürlerimiz bu yüzden az müşteri bulabiliyor.

Maliyetine müessir olacak sebeplerden birisi de sermayenin kuvvetli bulunmamasıdır. Buna rağmen havza ocakları dindiği gibi iptidai bir şekil göstermiyor. Bu günkü vesaitle, iktisadi vaziyetimize ve servetimize nazaran modern bir halde olan ocaklar hemen ekseriyeti teşkil ediyor.

Yalnız havzanın istihsalâtının yükselmesi ve denildiği gibi beş on milyon veya yirmi milyona balığ olması için havzanın gayri meşruf kalan sahasının ve hatta işlenilen mıntakalarda bile meçhul duran bazı vaziyetlerin tavihi zarurî görülmektedir. Bunun içindir ki evvelâ havzayı tanımak ve tetkik ettirmek için kuvvetli ve esaslı bir harekete geçmek icap etmektedir. Aksi taktirde havzanın bu istihsalâtın ne yükselmesine ve ne de büyük sermayelerin girişebileceği bir servetin ortaya atılmasına imkân vardır. Binaenaleyh, halihazırda havzanın en büyük sıkıntısı, bir jeolojik malûmatın fennî işlerde geri kalmasıdır.

Bunun telâfisi, havzanın pek yakın zamanda büyük inkişafa ve büyük sermayelerin doğmasını intaç edecektir.

30 Senedir çalışmakta olmasına rağmen hâlâ bakir vaziyetini muhafaza eden havzada jeolojik tetkikat yapmak, tarlasının dönümünü bilmeyip de sonradan adımlamak veya ölçmek isteyen bir çiftçinin hareketi kadar ve belki ondan daha üstün bir tabiiiktir.

Biz her sene milyonlar kazanıracak olan bu serveti, bu hazinayı keşfedelim ve katiye ihmal etmiyelim.

Talat Mümtaz

Haydar Rüşti Beyin mektubu

Fethi Beyin İzmirde vardığı gün çakan gazetelerden «Anadolu» refikimizde Denizli mebu'su Haydar Rüşti Bey Fethi Beye hitaben çok uzun ve çok nazarı dikkati calip kuvvetli bir açık mektup neşretmiştir:

Fethi Beye «hoş geldiniz» diye başlayan bu mektup, Fethi Beyin İsmet Paşanın nutkuna cevap vermek için İzmir seçmesindeki isabeti işaret ederek Fethi Beye hülâsatan şu suretle hitap etmektedir:

«Gelir gelmez etrafımızı alacaklar, kanmayınız. Dökecekleri göz yaşlarına inanmayınız. Bulanık suda balık avlayacaklar. Bugün feryat edenler çünkü alkışçılardır. Bizden arta kalanlar kâselerini size uzatacaklardır. Siz uzun bir müddet memlekette değildiniz. Bunun için bu müddet zarfında memleketin geçirdiği üyeleri bizim kadar tetkike imkân bulamadığınız muhakkaktır. Hele İzmirin hal ve vaziyetini şüphe yok ki biz zatâlinizden, hatta iddia edebiliriz ki refakatinizde şehrimizi teşrif buyuracaklarını duyduğumuz diğer arkadaşlarımızdan daha iyi biliriz. Bunun için size biraz İzmirden bahsedelim. Eğer İzmirde teşekkül yaparsanız, önünüze her çıkana derhal ruyü kabul göstermeyiniz beyefendi. Çünkü bu memlekette beş on turedi vardır kik tabii zamanlarda pusuda yasarlar ve azgın kurtlar gibi dumanlı havayı beklerler. Bu huyiyetteki meşrutiyette öne atıldılar, hürriyeti itilâf ortaya çıkınca başgösterdiler ve ancak memleket düşman çizmeleri altında çiğnendiği vakit mevki sahibi oldular! Bunlar şimdi hiç şüphesiz zatâlinizden, çok temiz ve samimî bir hissi vatanperverane ile bir fırka teşkiline teşebbüs buyurmanızdan istifadeye kalkışacaklardır. Size dökmedik yüz suyu ve göz yaşı bırakmayacak, sizi kurtarıcı diye göklere kadar uçuracaklar ve önünüzde iki büklüm secdelere varacaklar!

Elhazer Fethi Beyefendi, bunlardan elhazer. Millet dört gözle size bakacak, eğer bu adamlardan birisi iltifatınıza lâyık olursa artık bu havalide fırka teşkiline çalışmak zahmetine ve külfetine bile girişmeyiniz. Teşkilât yaparsanız, aklı başında münevverlerimiz vardır. Onlarla yapınız.

Beyefendi; bugün İzmirde dolu dizgin neşriyat yapan sağa sola gözleri karrmış bir gayz ile saldıran gazeteler ve muharrirler var. Bunlar da sizi yolunuzdan şaşırtsınlar. Bu efendiler dün kadar Halk fırkasının eşiklerini aşındırdılar. Bir gün evvel Halk fırkasının eşiklerini aşındıranlar. Bir gün evvel Hal kfrkasının mürevvici efkârı olduğunu ilân edip ertesi günü «ben müstekimim» narasını basanlardan size hayır ve menfaat gelmez.

Bir gün mütareke oldu, düşman İzmir kapısına dayandı. Rum gazeteleri bu memleketin bütün muazzematına saldırmağa başladı. Bunların arasından bir Türkün sesi de yükseliyordu. Fakat bu ses Rumca feryat ediyordu. (Kozmos) gazetesini çıkaran o Türk Te Rumlarla beraber bu millete hücum ediyordu. O zata bu millet ta o zaman şu ismi vermişti:

— Kiriye!

İşte, Fethi Beyefendi; bugün reryat edenlerden, dünyaya hamiyet ve fazilet dersi verenlerden birisi de bu zattır!

Bir noktaya daha dikkati âlinizi celbederim muhterem Fethi Bey!

Bugün muhalif olarak neşriyatta bulunan bu zevatın hepsi de koskoca mücadeleyi milliye zamanında yerlerinden kılmıdanmamış, vatan için mücahedenin zevkini tatmamış insanlardır. Kimisi düşman memleketi işgal ettiği zaman, işgal altında bulunan yerlerde ve Yunan Hükümeti emrinde vazife kabul ederek çalışmış, kimisi arkadaşları kuvayı milliyeye iltihak ettiklerine rağmen bulunduğu mevki terketmiyerek ve bilâkis sırtındaki üniformayı bir tarafa fırlatıp düşman hâki-

KIZIL gömlek

ÖMER RIZA beyin YENİ ESERİ

Cennet fedayileri bir kaç güne kadar bitecektir. Ondan sonra Ömer Rıza Beyin yeni bir eserini tefrikaya başlıyacağız. Tarihin ve islâm tarihinin en mühim devirlerinden birinde teşekkül eden, bilâhare bir çok inkişafı, bir çok tarihi maceralara yol açan ilk gizli cemiyetler, ve bunların bütün tertibatı, bu eserin en esaslı mevzularındadır.

«Kızıl Gömlek», hâlâ müphem kalan, hâlâ iyi anlaşılmanın ilk gizli cemiyetlerin iş yüzünü göstermekte ve onların maceralarını takip etmektedir. Mevzuun kolay anlaşılması ve zevk ile takip edilmesi için roman şeklinde yazılan bu eser merak ile okunacaktır.

Cennet fedayilerini büyük bir âlaka ile okuyan karlılarımız, «Kızıl Gömleği», de zevkle okuyacaklardır.

BEKLEYİN

miyeti altında keyif ve sefasına dalmış kimisi firenk mahallesinde Yunan zabitleriyle hemhal olarak gezip tozmuş insanlardır.

Fethi Beyefendi;

Zeynel Besim Beyin İstanbula kadar adam gönderip gazetesini ve kalemini emrinize arzettiği ve zatâlinizin de 24 ağustos 930 tarihli (Hizmet) gazetesinde müntezir olan ve Hizmetin bundan böyle de Halk fırkasının mürevvici efkârı olacağını ilân eden nüshasını o murahhasa gösterip:

— Ayol! siz hem gazetesinde Halk fırkasına merbutiyetinizi ilân ediyorsunuz, hem de bana müracaat ediyorsunuz. Dün söylediğini bugün tekzip eder harekette bulunanlarla ben çalışmam.

Diye cevabı bey verdiğiniz zaman Zeynel Besim Bey de buradan İstanbuldan alacağı haberlere intizaren bir sağa, bir sola bocalayıp duruyor, aklınca hem sizi, hem bizi aldatmağa çalışıyor.

Mehmet Sırrı Bey; gazetesile zatâlinize açık mektup yazdığı ve bu suretle gazetesini ve kalemini emirlerimize âmade bulundurduğu günden dört gün evvel bugün at başı beraber yürüdüğü Zeynel Besim Beye Halk fırkasından ayrılmıyacağını temin ediyordu.

İsmail Hakki ve Behzat Arif Beylere gelince; bunlardan Behzat Bey, bir konsolosanede memurdur, karnını orada doyuruyor, sonra da Türkiye işlerine karışır ve Türklere hitap eder. İsmail Hakki Bey ise yaradılış muktezasındandır akı kara, geceyi gündüz görmekte müstesna bir zevk duyar.

İşte Fethi Beyefendi; mallarınız bunlardır. Seçiniz, beğeniniz ve hoşunuza gideni varsa alınız!

Eğer İzmirin dilini, mahiyetleri hakkında izahat verdiğimiz bu zevatın kardıkları gazeteler addresseniz, eğer İzmirilerin timsalini bu kırattaki zevatta görmek yanlışlığımıza düşerseniz zahmetleriniz beyhudeye gitmiş olacaktır Fethi Beyefendi!

Asıl hüviyetlerini namı müstearlarla saklıyacak kadar korkak, pinti mahlûkat baş kaldırmıştır. Yarın bunlar ayaklarımız arasında dolaşacaklar ve sizden ümitleneceklerdir. Bu adamlar bize de aynı yılışlıkları yapmadılar değil. Yaptılar fakat yüz bulamadılar.

Fethi Beyefendi;

Bizden arta kalanlar size yanacaklar ve kâselerini sizlere uzatacaklardır. Belki adam olurlar diye şimdye kadar idare etmeğe çalışmış ve her birlerine vazifeler ve mevkiiler verdiğimiz bu zevat gördünüz ki ilk fırsatta düşmanı canımız kosılmekte beis görmediler. Bugün bize yapanlar, yarın da size yapacaklardır. Bizim düşüğümüz hataya sizin düşmeneniz temenni eder ve tekrar cümlemize hoş geldiniz derim..»

Üsküdar'da hayat

Üsküdar tramvaylarına dair hatıralar

Üsküdar tramvayları... Bu söz bana çocukluğumu, benden evvelkilere gençliklerini hatırlatır.

Biraz olsun Üsküdar'da oturupta Sarayburnundan Selimiye-ye köprü yapılacak Üsküdar'da tramvay işliyecek diye zaman zaman ortaya çıkan lâfları işitmemiş olsun.

Biz lisede okuyorduk ilk ray toprağa atılmıştı. Ve Bağlarbaşı'nda bir elektrik merkezi vücuda getirilmişti yarın öbürsü gün tramvay işliyecekte dedilerdi. Fakat onu işletmek ozaman benim gibi bir lise talebesi olan bir dosta nasip oldu. Onun için nezamandır Üsküdar tramvayları beni hususî bir alâka ile cezbediyordu. Nihayet dün benim çocukluk günlerimin en canlı temeddün lâfı olan elektrikli tramvaya binmek nasip oldu.

Tramvay beni doğru Üsküdar iskelesine bıraktı. Baktım köşede küçükçe bir bina var. Bu bina üzerindeki levhadan anlaşıyorki bizim tramvayların u-

gayri tabiiymiş gösterilir. Hatta buna benzer bazı neşriyate bile tesadüf ediliyor. Şirketin Murahhas azası Necmettin Sahiri si-gaya çekip hakiki vaziyeti onun ağzından dinlemek istedim.

İsterşeniz Üsküdar tramvaylarının ne halde ne vaziyette olduğunu meclisi idarenini Murahhas azası ağzından dinleyin üç işimiz var:

- 1 — Kadıköy şebekesinin inşası.
- 2 — Mevcut hatların çifte tahvili,
- 3 — Yeni bir muhavvile merkezi tesisi.

A — 2 Temmuz 1929 tarihli imtiyaz mukavele namesi Kadıköy şebekesinin mecburî ve ihtiyari olarak inkisam eden hatlarından Haydarpaşa - Kadıköy Kızıl toprak - Feneryolu - Kadıköy - Moda mecburi hatların 5 senede inşasını amirdir. Mecburi hatlar arasında bulunan Üsküdar - Haydarpaşa - Karaca Ahmet kısımları hatları bugün

Üsküdar'daki çeşmenin hali ..

Yukarıda gördüğünüz resim, şehrimizin sayılı güzel binalarından birisi olan Sultan Ahmet çeşmesidir. Kitabeyrinde meşhur şair Nedimin mısralarını taşıyan bu güzel mimari eserini Üsküdar iskelesine çıkan herkes görür. Son zamanlarda çıkan fırtınalar bu çeşmenin kurşunlarını uçurmuştur.

Üsküdarı süsleyen bu esere eğer bakılmıyorsa, tamir edilmeyecek olursa yakında harap olacaktır. Üsküdarlı okuyucularımızdan bir kısmı butariht ve san'atkârane esere lâzım gelen ehemmiyet atfedilmediğinden şikâyet etmektedirler.

beri doğru değildir, hatta tetkikat neticesine göre 3 Eylülde bir karara vasıl olmuş olacağız.

Haydarpaşa geçit vaz'ı hazırı, kânunu evelden beri işletmeye açılan Üsküdar - Haydarpaşa hattını Kadıköyle iltisakına mani teşkil etmiştir. Burada (300) Bin lira sarf ile vücude getirilecek getirilecek büyük köprünün inşası epey zamana mütevakkiif olduğu için Üsküdar Kadıköy arasındaki müvasalayı doğrudan doğruya te'min edebilmek için ilk hamlede Tıp fakültesi, ile emrazi sariye hastahanesi arasından ve İbrahim ağa köprüsünün altından geçmek üzere yel değirmen, mısırlı oğlu, çarşı tarikini takip etmesini daha faydalı bulduk ona müteferri bütün pilânları ihzar ve ikmalettik. İbrahim ağa köprüsü altından geçecek olan hattı rıhtıma uzatan caddeden ayrı bir hat ile geçirmek ve bu suretle rıhtım üzerindeki binadan ayrılmak üzere Haydarpaşa Kadıköy iskelesinde bağlamak istiyoruz.

Gurupların teklif ettikleri mali şerait üzerinde mutabakat hasıl olduğu takdirde bütün şebekenin 1930 senesi sonunda işletmeye açılması kabil olacaktır.

Ancak şunuda kaydetmeliyiz ki. Haydarpaşa - Kadıköy muvasalası yine teklifat üzerine mutabakat olmak şartile bütün hatlara takdimen inşa edileceği için mayıs bidayetinde sefere açılmasına intizar edilebilir.

B — Bugün işliyen hatlarımız 10 buçuk kilometredir. Bu sahada halkı daba süratle taşıya bilmek için mevcut şebekeyi çifte tahvil etmek istiyoruz.

Bunun için tedariki muktezi malzemenin siparişine esas olmak üzere döviz müsaadesi için hükûmete müracaat edilmiştir.

Çift hatta bir başlangıç olmak üzere Üsküdar Kısıklı hattı üzerinde Fıstık ağacı ile Şeyh camii arasındaki 2 kilometreye

Üsküdar'a muntazam bir mezarlık

Karşıdan Üsküdar'a bakanlar yer yer selvi kümeleri görürler. Bu ağaçlar şehrin bu semtine bazen uhrevî bir manzara verir. İçinden geçerken de bazı yıkık duvarlara, yıkılmış, yosunlanmış mezar taşlarına rast gelirsiniz. Bu mezarlıklara muntazam bir şekil vermek imkânı olup olmadığını düşünenler, eğer yolları Bülbül deresine uğrarsa orada gayet muntazam müslüman mezarlıkları olduğunu görürler. Burası Selâniklilere aittir. Diğer mezarlıkları da böyle muntazam bir hale koyabilsek ne iyi olur.

Yakın bir sahayı çifte tahvil etmiş bulunuyoruz.

Bu kısım üzerinde dününden itibaren seyrü sefer başlamıştır. Aynı zamanda bu hat üzerinde sinyal tertibatı da ikmal edilmek üzere.

Bu, münalâkatın daha muntazam bir halde icrasını temin edecektir. Sinyal tertibatını santralımızın vaziyetile telif etmek şartile diğer hatlara da teşmil etmek istiyoruz.

C — Mevcut şebekede işliyen arabaların azlığı matlup şekilde seferlerimizin çoğalmasına imkân bırakmamaktadır.

Kadıköy şebekesi de nazari dikkate almak şartile ısmarlıya-

cağımızı arabalar için müracaat edilmiştir.

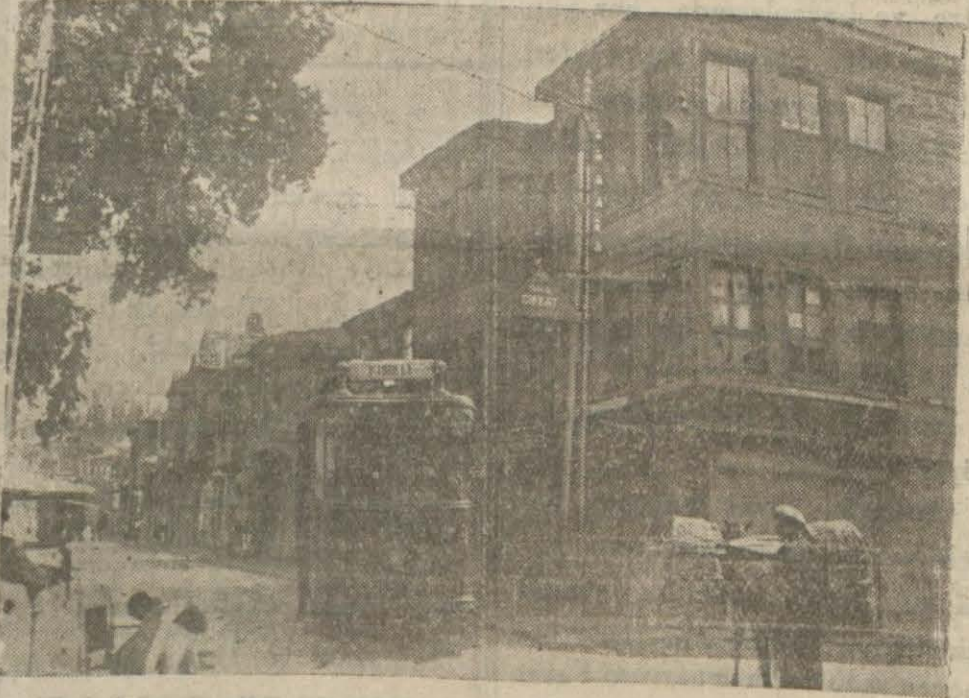
Esasen imtiyaz mukavelesi mucibince yeni şebekemiz için 25 araba getirmek mecburiyetindeyiz. Gerek Üsküdar, gerek Kadıköy şebekesinin halkın ihtiyacına tevafuk edecek surette seferlerini temin edecek olan arabaların seyrini temin için de elektrik istihsalatını tezyit etmek zarureti vardır.

Bu gün mevcut santrali Bağlarbaşı'nda vücuda getirilecek yeni bir muhavvile merkezi ile tezyit ve takviye etmek istiyoruz.

İmza ve teati ettiğimiz bir mukavele mucibince buna müteferri malzemenin suratle siparişi için dahi hükûmete müracaat edilmiştir. Bu tesisatın malzemenin siparişi müteakip işliyeceğini ümit etmekteyiz.

Yeni muhavvile merkezi tesisi memlekette yerli kömürün istihlâki için ayrı bir hizmet teşkil edecektir.

Çünkü biz halen makinelerimizi tahrik için mazot kullanmaktayız. Bu husustaki teşebbüsümüz hükûmetçe memnuniyetle karşılanmıştır.

Üsküdar tramvayı ve etrafındaki binalar

Elektrik telleri girdikleri yere medeniyet ve refah götürür. Uzun zamanlardan beri bu nimetten mahrum olan Üsküdar da buna kavuştu. Yalnız gönül dileyen ki bu tellerin gerildiği sokakları temiz ve kârgir binalar süslesin..

Bu resimde sokakta yürüyen bir tramvayın yanında ahşap ve eski bir ev görülüyor. Maamafih Bağlarbaşı taraflarında bir imar gayreti başlamıştır.

mum merkezidir. Derhal daldım.. Daracık merdivenler minnacık bir adam: Kapıcı.

Nohut oda bakla sofa; bitişik odalar. Ve topu topu 15 kişiden mürekkep merkez kadrosu. Dizim eski dost Necmettin Sahiri bulmak istiyordum. Boyu eli santimi bulup bulmayacağı şüpheli adam, üzeri meclisi idare yazılı bir oda açtı, Necmettin Sahir burada duvardaki haritalar, etajerdeki kitaplar, pilanlar. Masalar ve telefon vantilatörü arasında sıkışmış gibi idi.

Henüz teşekkül halinde bulunan şirket mühim bazı manialar karşısında bulunmakla beraber üç senede üç mislinden fazla inkişaf etmiş olmasına rağmen zaman zaman şirketin vaziyeti

filen inşa edilmiş ve işletmeye açılmış bulunmaktadır.

1928 - 1929 senelerinde munhasıran ve bütün vesaiti ile Üsküdar - Kısıklı hattı üzerinde çalışan şirketimiz yeni inşa edilen kısımlar hasılatından çok mahsus bir tereffü görmüş olmak, mecburi şebekenin asgari bir zamanda inşası için mühim bir amel olmuştur. Bu mecburi hatlardan olan altı yolağzı gazhane, İhlamur - Fenerbahçe kısımlarında dahil olmak üzere Kadıköy şebekesinin inşası ve bu sahada vücude getirilecek muhavvile merkezi, depo, ve saire gibi te'sisatın ikmal için açılan münakasaya iştirak eden gurupların teklifatı üzerinde tetkikatımız ilerlemiştir. Zarfların taliki ha-

Şeker meselesi

İktisat vekili Şakir B. beyanatta bulundu

Bundan bir müddet evvel bir akşam gazetesi, şekeri niçin pahalı yiyoruz? sualini ortaya atmış bu yazı silsilesi yerli fabrikaları bahsine atılmış, bu sırada Alpullu şeker fabrikasını tesis eden Hayri beyle iktisat vekili Şakir beyin ortak oldukları ileri sürülmüş. Hayri B. bu iddialar hakkında cevap vermiştir.

İktisat vekili Şakir B. de bu mesele hakkında şu beyanatta bulunmuştur:

— İstanbulda intişar eden günlük gazetelerden bir ikisinin bir müddettenberi şahsıma ve vekâlet işlerine ait olan neşriyatını yakından takip ettim. Efkârı umumiyemizi bu hususta da bir an evvel tenvir etmek vazifemdir. Ancak verilecek cevaplarda meçhul hiçbir nokta kalmaması için mezkûr neşriyatın nihayet bulmasına intizar etmek mecburiyetinde kaldım. Artık görüyorum ki kendilerince söylenecek herşey söylenmiş olacak ki yazılanlar tekerrürden ibaret kalmaktadır.

Binaenaleyh hakikati söylemek için zaman hulûl etmiş sayılabilir.

Vaki neşriyatı şu suretle hülasa edebilirim:

1 — Gazeteler benim tüccardan Hayri Beyle akraba, yeni ve eski ortak olduğumu kendisini şeker inhisarına rakipsiz komisyoncu yapmak, vekâletin traktör işlerinde çalıştırmak suretile müşterek kazanç temin ettiğimi iddia ediyorlar.

2 — Şeker meclisi idaresinde bulunduğum sıralarda yolsuz ve kanunsuz muameleler yapıldığı, şark vilâyetleri için 500 vagon şekerin ihtiyacı fazla miktarda ve pahalı olarak alındığı ve bunların nakliye ve muhafazası hususunda bir çok yolsuzluklar ve sui istimler yapıldığı, nihayet bu şekerlerin tamamen eriyip gittiği ve hazinenin bir buçuk milyon liralık zarara uğradığı yazılmaktadır.

3 — Memlekette mevcut petrol ve benzin yakan traktörlerin mazot traktörlerle değiştirilmesine ve bunun için de yalnız bir marka mazot traktörünün intihabına karar verildiği ve bu muamelenin Hayri Beyin temsil ettiği bir mazot traktörünü satın almak suretile bir günde zengin olmak için düşünülmüş bir tertip olduğu yazılmaktadır.

Neşriyatın bir kısmı Alpullu şeker fabrikasının az bir sermaye ile tesis edildiğine, hükümetten fazla yardım gördüğüne şirketi ele geçirerek büyük menfaati benim ve arkadaşlarımızın kendimize hasrettüğimize bu sayede zengin olduğumuza şeker sanayinin Türkiye için lüzumsuzluğuna ve yeni bir şeker teşekkülü vücade getirilmesinin Alpullu fabrikasını bu teşekkülle üç milyon liraya satarak bu parayı taksim etmek istihdaf olduğuna dairdir.

Bu isnadat hakkında cevaplarımı izah ederim.

1 — Hayri B. ile akrabalığımız yoktur. Kendisini namuslu ve yüksek itibarlı ve eski bir tacir olarak tanıyorum ve dostumdur. Alpullu şeker fabrikasının

hissedarı olmaktan başka hiçbir işle münasebetimiz vaki değildir. Benimle umumî ve münferit hiç bir işte ortaklığı olmamıştır. Kendisini şeker inhisarına rakipsiz komisyoncu yapmış değilim. Yapmış olduğu mevzu bahis edilen mesele şudur:

Beş sene evvel meclisi idareye tayinimden mukaddem şeker inhisarının teşekkülü üzerine Maliye vekâletince ilân edilen 200 vagonluk şeker münakasasına iştirak etmişim. Bu münakasa henüz inhisar meclisi İstanbul gümrük dairesinde muvakkaten çnlışmağa başladığı sıralarda neticelenmiş ve alâkadarların ve gazetelerin huzurile meclisi idarede açılan onu mütevaciz kapalı zarf meyanında Hayri Beyin teklifi diğerlerinden fiatça en ucuz ve şartnameye en muvafık görülmekle kabul edilmiştir.

Mumaileyhin bu taahhüdünü ifa ettikten sonra şeker inhisarile hiçbir komisyonculuk münasebatı olmamıştır.

Binaenaleyh inhisar idaresince kendisinin rakipsiz bir komisyoncu sıfatile Almanya'ya gönderildiği veya şark vilâyetleri için alınan beş yüz vagon şekere komisyonculuk ettiği haberleri doğru değildir.

Kendisinin vekâletin şeker ve traktör işlerinde komisyonculuk veya satıcılık suretile münasebeti de bulunduğu cihetine gelince:

Vekâletin esasen böyle işleri yoktur ve vekâlete geldiğim gündenberi Hayri Beyin vekâlete ait herhangi bir işte de komisyonculuk veya satıcılık münasebeti olmamıştır. Kendisinden tek bir parça mal mübayaası dahi vaki değildir.

Hayri Beyin Büyükadada bir köşk olarak ikamettime tahsis ettiği yazısı da keza hakikate muvafık değildir. Öğrendiğime göre Hayri Bey, Adadaki evini muarefemizden beş altı sene evvel satın almıştır. Büyükadada ilki yaz tatilini ailemle geçirdim.

Birinde bir ay otelde kaldım. Birinde kiraladığım küçük bir evde oturdum. Bu hususlar beni tanıyanların malûmudur.

2 — Inhisar meclisi idaresinde takriben 2,5 sene bulundum. Orada vazifemi kanun dairesinde ve yolu ile ifa ettiğime kani bulunuyorum. 1926 senesinde satılan şekerlerde herhangi bir yolsuzluk olduğuna vakıf değilim. Inhisar idaresi piyasada şeker mevcudu azaldığı zamanlar ihtikâra meydan vermemek için elindeki şekeri ahcmn ötedenberi şeker ticaretille meşgul bulunması ve talep defterine sırasile kaydolunması gibi kayıtlara tâbi tutulmakta ve daima bir ihtiyat stok muhafaza ederek mevcut şekerini talâbe göre bir nisbet dahilinde tevdi etmekte idi. Vesikalı satıcılardan kastedilen bu muamele ise bunda hiçbir yolsuzluk ve kanunsuzluk yoktur. Şark vilâyetleri için alınan şeker meselesinde şunu kat'iyetle söyleyeyim ki, Hayri Beyin bu işle alâkadar olduğu hakkındaki yazılar da diğer isnadlar gibi doğru değildir. Inhisarın vaz'ı üzerine şark vilâyetlerinde şeker sıkın-

Feyzi Bey cevap veriyor

Samsun-Sivas hattının (Fethi) Beyin Baş vekâleti zamanında ağır şerait hasebile (Reji Jeneral)e verilemediğini tasdik ediyor

Esbak Nafia Vekili ve Diyarıbekir me'usu Feyzi Beyden bir mektup alındı. Bu mektupta Samsun-Sivas hattının ecnebi sermayesile yapılmış yapılmadığı hakkında vaki olan neşriyatımıza cevap verilmektedir. Feyzi Beyin mektubu şudur:

(Vakit) gazetesine: 3-9-1930 tarihli ve 4545 numaralı gazetenizde bana atfen yazdığınız makalede sükûtumdan bahsediyorsunuz.

Çester projesi şimdiye kadar aktedilmiş mukavelelerin en nafiidir. Bu yolda bir mukavele bugün de, yarın da herhangi bir hükûmete ve meclise verilirse maalmemnukiye kabul edilir. Projenin ademi tatbiki Amerikadaki Ermenilerin propagandasından ileri gelmiştir.

Mukavelelerin teşri müzakere ve intacı hakkında muhterem liderimiz Fethi Beyefendinin buyurdıkları gibi Lozanda Hariciye vekili ve baş murahhas İsmet Pş. Hz. tarafından telgrafla talep edilmiştir. Kendilerinin de bunu derhatır edeceklerinden eminim.

Reji Jeneral meselesi de Lozanda ikmal edilmiyen mali bir meseledir. Bu gurup Balkan harbini müteakip meşrutiyet za-

tısı olmuş ve bazı yerlerde şekerin okkası bir liraya kadar satılmağa başlanmıştır. Kış tekrar ediyor. Münakalat kesilmeden şark vilâyetleri ahali için lüzum olan şekerin mahallinde bulundurulması vilâyetlerden, belediyelerden, ticaret odalarından talep olunuyordu. Gösterilen ihtiyaç miktarı mübayaaya olunan mikdarın çok fekinde idi. Bu vaziyeti nazarı itibara alan meclisi idare de şeker mübayaası imkânları tetkik edilmiş ve fiat şeraiti tediye, müddeti teslim, istihlak itiyadı ve nakliyat hususları mütalea edilerek (5000) ton şekerin Arkos şirketinden mübayaasına karar verilmişti.

Sırf tesadüf eseri olarak bu mübayaanın başından itibaren bütün ihzarı safahatında mezun olarak Türkiye haricinde bulunuyordum. Rusyadan alınan şekerlerin fiati. İstanbuldan sevkedilecek Avrupa şekerlerinin Erzurumdaki maliyetinden daha yüksek deildi. Karadan beş altı İngiliz lirası fark olduğu, şeker yerine sakarin alındığı, alınan şekerlerin eriyip mahvolduğu gibi hesap ve haberlerin hiç biri doğru değildir.

Alınan şeker mikdarının bugün fazla görünmesi o zamanki vaziyetin unutulmuş olmasından ileri gelmektedir. Bu şekerler, mütlak inhisar usulü mevcut iken alınmıştır.

Müteakiben tam inhisar usulü tetkik edilerek fiyatta serbest ithal kabul edilmiş ve diğer taraftan cihan şeker fiatı da tenezzüle uğramıştır.

Bu hal, mmtaka için hesap edilen şekerin istihlak şeraitini bittabi uzatmıştır. Şu kadar ki şekerlerin hepsi de zamanla sarf olunmuştur.

manında Fransızlardan istikraz edildiği vakit bu paranın bir kısmı Samsun-Sivas hattının inşaatı için verilmiş ve inşaat da başlanmış ve harbi umumî üzerine terki inşaat edilmiştir.

Bilâhare bu şirket memleketime tekrar davet edilerek yeniden müzakereye başlandı. Gurup eski şeraitte ısrar etti. Biz bunu ağır bulduğumuzdan kabul etmedik. Vaziyet bundan ibarettir Efendim.

Sabık Nafia vekili
P. Feyzi

Evvel emirde şunu kabul edelim ki (Vakit) neşriyatında küçük bir isim hatası olmuştur. (Reji jeneral) kelimesi yerine sehven (Çester) ismi kullanılmıştır. Bundan dolayı Feyzi B. bizim yanlış mütaleat dermeyan ettiğimizi zannediyor. Halbuki hakikat böyle değildir.

Meseleyi izah edelim: Hatırlarda olduğu üzere Başvekil İsmet Pş. (Sivas mutkunda) şimendiferlerimizi ecnebi sermayesile yaptıracağını programına derç ve beyanlarında her gün tekrar eden Serbest Fırka lideri Ali Fethi Beye programının bu maddesinin gayrikabili tatbik olduğunu ispat etmek istemiş ve iddiasına delil olmak üzere bizzat Fethi Beyin Başvekâleti zamanında yapılmış bir tecrübe-yi göstermiştir.

İsmet Pş. bu nutkunda aynen şöyle diyordu:

"Samsun - Sivas hattının ecnebi sermayesile yapılması imkânını bizzat mütelâa etmesi için benim politikamı tasvip etmeyen muhterem muarızım Fethi Beye imkân ve fırsat verdim. Sivas hattı harbi umumiden evvel (Reji jeneral) Fransız şirketine verilmişti. (Lozan) muahedesine göre aynı inşaat şirket ile tekrar görüşülecekti. Eğer bir anlaşma olmazsa şirket tazmin edecek, eski mukavele tasfiye olunacaktı. İlk Başvekâletimden çekildiğim vakit Başvekil Fethi ve Nafia Feyzi Beyler Sivas hattını (reji jeneral) şirketine yaptırmak için ciddi ve samimî olarak imkân aradılar. Tekrar Başvekil olduğum zaman hattı bahsolunan ecnebi sermayesile yaptırmak için gayri kabili tahammül ağır şerait karşısında bulduklarından imkân hasıl olmadığını söylediler."

İşte İsmet Paşanın iddiası budur. Yani Fethi ve Feyzi Beyler ecnebi sermayesile Samsun - Sivas gibi işlek ve varidatı masrafını kurtaracağı muhtak olan bir hattı yaptırmaya muvaffak olamamışlardır. Bunu yukarıdaki mektubunda bizzat Feyzi Bey de kabul ve itiraf ediyor. Fethi B. ise gazetelere va ki olan beyanatında bu mü-

Seyrisefain

Merkez acentesi: Galata Köprü başında Beyoğlu 2362. Şube acentesi: Sirkeçide Mühürdar zade hanı altında Tel.İst.2740

Trabzon birinci postası

(REŞİTPAŞA) vapuru 8 Eylül Pazartesi 12 de Galata rıhtımından kalkarak İnebolu, Samsun, Giresun, Trabzon, Rize'ye gidecek ve dönüşte Sürmene, Trabzon, Tirebolu, Giresun, Ordu, Ünye, Samsun, İnebolu, Zongulda'ğa uğrayarak gelecektir.

Hareket günü yük kabul olunmaz.

İzmir sür'at postası

(GÜLCEMAL) vapuru 8 Eylül pazartesi 14,30 da Galata rıhtımından kalkarak sabahı İzmire gidecek ve çarşamba 14,30 da İzmirden kalkarak perşembe sabahı İstanbula gelecektir.

Vapurda Mükemmel bir orkestra ve cazbant mevcuttur.

Antalya postası

(ANAFARTA) vapuru 7 Eylül Pazar 11 de Galata rıhtımından kalkarak İzmir, Küllük, Bodrum, Rados, Fethiye, Finike, Antalya'ya gidecek ve dönüşte mezkûr iskelelerle birlikte Andifi, Kalkan, Dalyan, Marmaris, Kuşadası, Çanakkale, Geliboluya uğrayarak gelecektir.

Bozcaada postası

(GELİBOLU) vapuru 6 Eylül cumartesi 17 de idare rıhtımından kalkarak Gelibolu, Lapseki, Çanakkale, Imroz, Bozcaadaya gidecek ve dönüşte Çanakkale, Lapseki, Geliboluya uğrayarak gelecektir.

adık zade biraderler vapurları

Karadeniz

Muntazam ve Lüks postası

DUMLU PINAR

vapuru Pazartesi günü 7 Eylül akşamı Sirkeçi rıhtımından kalkarak Zonguldak, İnebolu, Ayancık, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Sürmene, Rize ve Hopaya azimet ve avdet edecektir.

Tafsilât için Sirkeçide Meymenet hanı altında acentahına müracaat.

Telf. İstanbul 2134

Dr. A. KUTIEL

Muayenehane ve tedavii elektrikiye laboratuvarı. Karaköy Topçular caddesi 3

zakerat cereyan ettiği zaman kendisinin Başvekil olmadığını, Dahiliye vekâletinde bulunduğunu söylemişti. İhtimal ki Fethi Bey de (Reji jeneral) ve (Çester) kelimelerinin birbirleri yerinde kullanılması gibi bir hataya düşmüş olmasından dolayı bu tarzda beyanatta bulunmuştur. Hakikatte ise İsmet Paşanın hakkı vardır. Eğer Fethi Beyin bu tafsilâttan sonra bir diyeceği var ise onu izah etmelidir.

Arnavutköyünde kâgir Çifte Saraylarda

Leyli ve Nehari FEYZİATİ LİSELERİ Kız ve Erkek

Ana sınıfı ilk sınıfları ve ayrı teşkilât dahilinde kız ve erkek orta ve lise kısımlarını muhtevirdir. Asrın icap ettirdiği en mükâmil vesait ve teşkilâtı haizdir. Kayıt muamelesine başlanmıştır. Kayıt için mektebe veya İstanbulda Basiret Hanında iktisat şirketine müracaat edilebilir. İstanbul cihetinden gelecek Nehari talebe için Fatih'ten Bebeğe kadar direkt vesaiti nakliye işletilecektir. Resmî karara tevfikân mektebimizde dahi 1 Teşrinievvelde derslere başlanacaktır.

Telefon: İstanbul 2867

Ankara Gazi Muallim mektebi ilk kısmına girmek isteyenler için imtihanı

Ankara Gazi Muallim mektebi müdürlüğünden:

I — Mektebimizin ilk kısmına bu sene imtihanla talebe alınacaktır. İmtihan 7 Eylül 1930 tarihinde Ankarada Gazi Muallim mektebinde ve İstanbulda Erkek muallim mektebinde yapılacaktır. İmtihanlar şifahidir. İmtihanlara sabah saat dokuzda başlanacaktır.

II — İmtihana girmek isteyenlerde aranan şartlar şunlardır :

- 1) On üç yaşından aşağı ve on yedi yaşından yukarı olmamak.
- 2) Bedenen ve ruhan hasta, malûl, sakat ve kusurlu olmamak.
- 3) Tam devreli yani beş sınıflı bir ilk mektepten mezun olmak.
- 4) Türk tabiiyetini haiz olmak.

III — Yukarıda yazılı şartları haiz talipler 6 Eylül 1930 cumartesi akşamına kadar Ankarada Gazi muallim mektebine ve İstanbulda Erkek muallim mektebine müracaat etmelidirler.

Tahlisiye Umum Müdürlüğünden:

Tahlisiye mevkilerine amele alınıyor

- 1 — Hizmeti askeriyelerini ifa etmiş olmak,
- 2 — Sini otuzdan fazla olmamak,
- 3 — Yeni harflerle okur yazar olmak,
- 4 — Denizcilğe vukufu olmak,
- 5 — Tahlisiye hizmetine elverişli olmak.
- 6 — İyel ve emrazdan salim olmak,
- 7 — Hüsnühal eshabından olmak ve bir güne mahkûmiyeti bulunmamak,

8 — Boyu 1,68 den aşağı olmamak,

9 — Bu evsafı haiz olmakla beraber hizmeti askeriyesini bahriyede gemilerde ifa edenler tercih olunur.

Tahlisiye mevkilerine roket efradı kayıt ve kabul edileceğinden yukarıda evsafı haiz olanların muayenei iptidaiye tıbbiyeleri 8-9-930 pazartesi günü saat 10 da icra edilecektir.

Talip olanların istidaname, nüfus teskereleri, zabıtan tasdikli hüsnühal şahadetnameleri ve vesaiiki askeriyelerle birlikte muayene gününden Rihtımda Maritim hanında Taylisiye Müdüriyeti umumiyesine müracaat etmeleri ve muayene gününde hazır bulunmaları ilân olunur.

Ankara maarif müdürlüğünden:

Bedeli keşfi 31469 lira 48 kuruş olan Ankara merkez yeni hayyat ilk mektebinin ilâveî inşaatı 11-9-930 perşembe günü saat 15 te ihale edilmek üzere kapalı zarf usulile mevkii münakasaya vazedilmiştir. Münakasaya iştirak edeceklerin inşaat mühendisi veya mimar olduklarına ve bu gibi inşaat ile meşğul olduklarına dair vesaiik ibraz etmeleri lâzımdır. Talipler muvakkat teminat olarak bedeli muhammenenin % 7,5 uğu olan 2360 lirayı veya bir banka kefaletini ve ya kıymeti muharreresi üzerinden istikrazı dahilî tahvilâtını veyahut Borsa fiyatından % 10 noksanile diğer millî esham ve tahvilâtı muhasebei hususiye müdürlüğüne tevdi ederek makbuzunu tekiif mektubunu havi zarfa raptile her ikisini ikinci bir zarfa koyarak hey'ete tevdi edecektir. İhâlenin uhdesinde tekarrür ettiği zat tarihi ihaleden itibaren on gün zarfında teminat miktarını % 15 e iblâğ ve mukavelenamesini Ankara Noterliğinden dört nüsha olarak ettirecek ve inşaat mukavele tarihinden itibaren 91 gün zarfında ikmal ettirilecektir. Şartnameyi görmek isteyen taliplerin her gün idaremize ve yevmi ihalede encümeni vilâyete müracaatları ilân olunur.

VAKITIN Küçük ilânları

Her gün neşrolunur

Tarife		
1 Defahk	kuruş	30
2	"	50
3	"	65
4	"	75
İhtiyaç kalmayınca caya kadar (azami 10 defa) ilân edilmek üzere maktu		
Abonelerimizin her üç aylığı için bir defası meccanen!		
4 satırı geçen ilânların fazla satırı için 5'er kuruş zammolanur.		

Müteferrik

Biçki dikiş dersleri — 18 senelik tecrübeli usullerle ders almak isteyenlerin Divanyolunda Biçki yurdunda Hakkı Beye müracaatları. Telef. 2038

Müracaat evi — Her işe muhtassıs memurlar sevki eder her şeyde azami teşhilât gösterir.

Aleksiyadi han Galata, müessisi Ferit

Seyyar Türk memur istiyoruz Yapacağınız muameleye göre ayda 90 liradan fazla kazanabilirsiniz. İstanbul dördüncü Vakıfhan içinde Ünionkol Tesriat

Mühim vekârlı ilân: Müracaat evi — İstanbulda senevî 7000 liva kâr temin eden bir işten dolayı sermayedarın teşriflerini rica eder. Aleksiyadi Han Galata

Piyango müdürlüğünden: Nümunesi veçhile çift 57—82 ebadında druk satine 1056 top kâğda verilen fiat haddi lâyük görülmüden 8 - Eylül-930 pazartesi günü saat onbeşte yeniden münakasa yapılacağından vermiye talip olacakların pey akçaları ile birlikte piyango müdürlüğünde müteşekkil tayyare mübayaa komisyonuna müracaatları.

Kok kömürü ve mazot münakasası:

Kilo
6500 Mazot
30000 Kok kömürü

Pendik Bakteriyolojihanesi Baytarî Modırlüğünden:

Pendik Bakteriyolojihaneî Baytarisine lüzumu olup yukarıda mikdarları gösterilen mazot ile kok kömürü 24 Eylül 930 tarihine müsadif Çarşamba günü ihaleleri icra edilmek üzere alenî münakasaya konulmuştur. Taliplerin şartnamelerini görmek için her gün Defterdarlık binasında Müessesatı iktisadiye muhasebecilikine ve itaya talip olanların da yevmi ihalede mezkûr muhasebecilikte müteşekkil mübayaat komisyonuna müracaat eylemeleri.

Yüksek Orman mektebi Rektör-ğünden:

Erzak ve levazımı saire münakasası

Mektebimizin erzak ve levazımı sairesi kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur. Taliplerin şartnamelerini görmek üzere her gün münakasaya iştirak için de yevmi ihale olan 17/Eylül/930 tarihine müsadif Çarşamba günü saat 15 te Defterdarlık binasında müessesatı iktisadiye mübayaat komisyonuna gelmeleri ilân olunur.

Nafia Vekâletinden Köprü Münakasası

Antalya vilâyetinde Antalya - Âlâiye yolunda yapılacak olan 27991 lira 53 kuruş bedeli keşifli Manavgat köprüsünün temel, ayak, ve beton arme aksamının inşaatı kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur.

Talipler münakasa evrakını görmek üzere Nafia Vekâleti Yollar Umum Müdürlüğüne, İstanbul ve Antalya Nafia Baş Mühendisliklerine müracaat edebilirler.

Münakasa evrakı beş lira bedel mukabilinde Nafia Vekâleti Yollar Umum Müdürlüğünden almabılır.

Münakasaya iştirak etmek isteyenlerin münakasa şeraiti umumiyesinin ikinci maddesi mucibince ehliyet vesikalarını Nafia Vekâletine ihaleden iki gün evvel ibzar eylemeleri ve 66 numaralı müzayedede, münakasa ve ihâlât kanunu ahkâmına tevfikân hazırlıyacakları teklif mektuplarını 13/Eylül/930 cumartesi günü saat 14 ten evvel Nafia Vekâlati Müsteşarlık makâmına tevdi eylemeleri ilân olunur.

Ankara maarif müdürlüğünden:

Bedeli keşfi 27500 lira 27 kuruş olan Ankara merkez İsmet Paşa ilkmektebinin ilâveî inşaatı 11/9/930 Perşembe günü saat 15 te ihale edilmek üzere kapalı zarf usulile mevkii münakasaya vazedilmiştir. Münakasaya iştirak edeceklerin inşaat mühendisi ve ya mimar olduklarına ve bu gibi inşaatlarla meşğul bulduklarına dair vesaiik ibraz etmeleri lâzımdır. Talipler muvakkat teminat olarak bedeli muhammenenin % 7,5 uğu olan 2064,5 lirayı ve ya bir banka kefaletini ve ya kıymeti muharreresi üzerinden istikrazı dahilî tahvili ve yahut Borsa fiyatından % 10 noksanile diğer millî esham ve tahvilâtı muhasebei hususiye müdürlüğüne tevdi ederek makbuzunu tekiif mektubunu havi zarfa raptile her ikisini ikinci bir zarfa koyarak hey'ete tevdi edecektir. İhâlenin uhdesinde tekarrür ettiği zat tarihi ihaleden itibaren on gün zarfında teminat miktarını % 15 e iblâğ ve mukavelenamesini Ankara Noterliğinden dört nüsha olarak tanzim ettirecek ve inşaat mukavelenamesi tarihinden itibaren 91 gün zarfında ikmal edecektir. Şartnameyi görmek isteyen taliplerin her gün idaremize ve yevmi ihalede Encümeni vilâyete müracaatları.

Ali ticaret mektebi müdüriyetinden

Anadoluda bir vilâyet merkezinde 90 lira maaşlı bir Fransızca muallimine ihtiyaç vardır. İsteyenlerin müdüriyete müracaatları.

Büyük Tayyare Piyangosu

2 inci Tertip 2 inci keşide 11 Eylül 1930 da.

Yevmiye "5," kuruş vererek zengin olmak isterseniz: TAYYARE PİYANGO BİLETİNİ ALINIZ.

Büyük ikramiye 35,000 liradır.

Her keşidede çıkan numaralar tekrar dolaba konmaz.

Kız ve Erkek - Leyli ve nehari

Istiklâl Lisesi

İlk, Orta ve Lise kısımlarını muhtevindir

Bütün sınıfları mevcuttur.

Kız ve Erkek talebe ayrı kısımlarda ve ayrı teşkilât dahilinde idare edilmektedir.

Talebe kaydına başlandı

Talep vukuunda tarifname gönderilir.

Şehzadebaşı Polis Merkezi arkasında

Telefon: İstanbul 2534

NİŞANTAŞINDA

ŞİŞLİ

TERAKKİ

LİSESİ

Telefon: Beyoğlu 2517
Teşkilâtını tevsi ederek «Yuva»
ve «İlk» sınıfları ile «KIZ
LEYLİ» dairesini
ittisalindeki (eski 15 inci mektep)
binasına nakletmiştir.LEYLİ
NEHARİ
KIZ
ERKEK

Ana - ilk - orta - lise

Sınıflarına talebe kaydetmektedir. Her gün 10 dan
16 ya kadar (Şekayık caddesinde Halit Rifat paşa
konağında) müdürlüğe müracaat

Devlet Demiryolları İlanları

Bakır, pirinç, kurşun, çinko lavha ve çubuklar kapalı zarfla münakasaya konmuştur.

Münakasa 13 birinci teşrin partesi günü saat 16 da Ankarada Devlet demir yolları idaresinde yapılacaktır.

Münakasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 15,30 a kadar münakasa komisyonu kâtipliğine vermeleri lâzımdır.

Talipler münakasa şartnamelerini 5 lira mukabilinde Ankara ve Haydarpaşa idare veznelerinden tedarik edebilirler.

* * *

Muhtelif çiviler, perçin çivileri ve galvenize saç kapalı zarfla münakasaya konmuştur. Münakasa 13 birinci teşrin 930 pazartesi günü saat 17 de Ankarada Devlet demir yolları idaresinde yapılacaktır.

Münakasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 16,30 a kadar münakasa komisyonu kâtipliğine vermeleri lâzımdır.

Talipler münakasa şartnamelerini 5 lira mukabilinde Ankara ve Haydarpaşada idare veznelerinden tedarik edebilirler.

* * *

Devlet Demiryolları ve limanları idare umumiyesine ait Nafia romorkörü pazarlık suretile tamir ettirilecektir. Talipler tamirat şartnamesini ve bu bapta izahatı saireyi Haydarpaşa liman idaresinden alabilecekleri gibi romorköründe Haydarpaşa mendreki dahilinde görüp muayene edebilirler.

Pazarlık 8 9-930 pazartesi günü saat 14 de Haydarpaşa mağazası müdürlüğünde yapılacağından taliplerin 300 lira teminat akçesiyle birlikte mezkûr gün ve saatte mağaza müdürlüğüne müracaatları ilân olunur.

Kasaba Belediyesinden:

1 — Kasaba şehrine isale edilecek Su projesi tastik edilmiş bulunduğundan gayri melhuz (5647) lira dahil (115400) lira keşifli isale ve tevziât tesisat ve inşaatı 1-9-936 dan itibaren otuz gün müddetle ve müzayedede, münaksa kanununa tevfiakan kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur.

2 — Münakasaya iştirak edeceklerin erbabı vukuftan olduklarına veya bu gibi inşaat inşa etmiş bulunduğuna dair yapmış olduklarına dair mahallî belediye veya nafia heyeti fenniyesinden muti şahadetname veya tastikname ibrazına mecburdur.

3 — Müteahhit sahibi sermayeden olup ta Su inşaatına âşina olmadığı halde inşaatın bidayetinden nihayetine kadar refakatında ikinci maddede yazılı şahadetnameli bir Su mühendisi istihdam edeceğine noterlikten musaddak taahhütname itası ile belediyeyi temin edecektir.

4 — Münakasaya iştirak edecekler evvel emirde teminat akçesi makbuzunu ve ya muteber bir banka mektubunu iraeeye mecburdur.

5 — İhale 1-9-930 bir teşrini evvel Çarşamba günü saat onbirde Kasaba belediyesinde yapılacaktır. Proje ve evrakı keşfiye asılların, muakavelei esasiyeyi görmek isteyenlerin Kasaba belediyesine şartname için de İzmir belediye Ankar ve İstanbul şehrematleri heyeti fenniyelerine müracaatları ilân olunur.

Baytar tabibi olmak isteyen lise mezunlarına Yüksek baytar mektebine bu sene 40 lise mezunu alınacaktır. mektebin tahsil müddeti sekiz sömestre olup leyli ve meccanidir.

Talebeye elbise, çamaşır, cep harçlığı mektep tarafından verilir.

Hükûmetin hayvan ıslah ve çoğaltılmasına fevkalâde ehemmiyet vermesinden dolayı baytarî tababet mesleğinde gençlerin istikbali temin edilmiştir.

Vilâyetlerden talip olanların yol masrafını mektep tesviye edecektir. Kabul olunan hemen şimdiden mektepte kalabilirler.

Kabul şartları :

A — Lise veya Maarifçe Lise derecesinde olduğu musaddak mektepten mezun olmak.

B — Türkiye cümhuriyeti tebaasından olmak,

C — Yaşı 18 den aşağı ve 25 ten yukarı olmamak,

D — Sıhhi ahvali tahsile ve ata binmeğe müsait olmak,

Bu şartları haiz olanlar istidalarına :

A — Lise şahadetnamelerini,

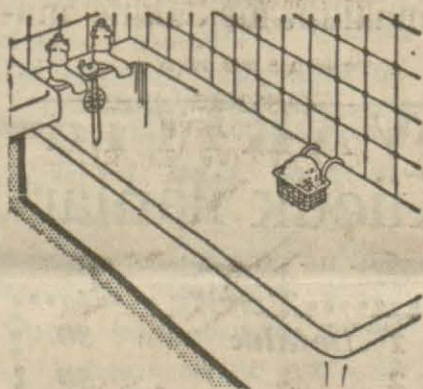
B — Nüfus teskerelerini,

C — Polisten musaddak hüsnühal vesikaları,

D — Dört adet kartonsuz vesika fotoğraflarını,

Bağhyarak İstanbulda Selimiyyede Yüksek Baytar mektebi rektörlüğüne, vilâyetlerde Baytar müdüriyetlerine müracaat etmelidirler.

Mektebe kabul olunanlar hizmeti mecburiyelerini ifa edeceklerine dair Noterden musaddak nümune veçhile bir taahhütname vereceklerdir.

TEMİZ VE PARLAK BİR
BANYO,
SINHAT DEMEKTİRBanyonuzu daima yeni gibi parlak ve temiz tutunuz.
Yaş bir paçavra fiserine bir az VİM serpiniz ve ovalayınız; her türlü yağ ve pislik eseri bir saniyede kaybolur ve banyonuz temiz ve parlak bir hale gelir.

Hananızda her türlü temizlik için VİM kullanınız.

Lever Disinfectant Limited, Port Söleyat, İngiltere.
M-V 75-0261A T

Kiralık kârgir hane ve dükkân

Beşiktaşta akaretlerde mükerrer 26,18,103 numaralı hanelerle 19,23,32 numaralı dükkânlar bilmüzayedede icar edileceğinden eylülün birinci pazartesi gününden itibaren yirmi gün müddetle alenî müzayedeye çıkarılmıştır.

Talip olanların ve daha ziyade malûmat almak isteyenlerin 24 eylül çarşamba günü saat on üçe kadar mahallî mezkûrda 54 numrolu yazıhanede mütevellî kaymakamlığına ve yevmi mezkûrun saat on üçünden on beşine kadar İstanbul evkaf müdiriyetinde idare encümenine müracaat etmeleri.

Kıye
26000
20000
10000
25000Yulaf
kuru ot
Yemeklik saman
sap saman

Vilâyet daimi encümeninden:

Yukarıda yazılı dört kalem havan yemi 1 teşrini evvel 930 çarşamba günü saat on bire kadar münakasaya konulmuştur. Taliplerin encümenine müracaatları.

* *

Vilâyet daimi encümeninden:

İlk mektepler için numunesi veçhile üç yüz adet evrak dolabı imal edilecektir. 1 teşrini evvel 930 çarşamba günü saat on birde ihale muamelesi yapılacağından taliplerin encümenine müracaatları.

* *

Vilâyet daimi encümeninden:

Bayazıtta Tavşan taşında Abdullah Ağa mektebi ve Koskada papas zade Mustafa çelebi medresesi icara verilmek üzere 1 teşrini evvel 930 çarşamba günü saat on bire kadar müzayedeye konulmuştur. Taliplerin encümenine müracaatları.

* *

Vilâyet daimi encümeninden:

Arnavutköyünde 32 - 61 No hane elli liralık tamiratı müstecire ait olmak üzere iki sene müddetle icara verileceğinden talip olanların 1 teşrini evvel 930 çarşamba günü saat on bire kadar müzayedeye iştirak etmek üzere encümenine müracaatları

İlâve Yapı Münakasası:

Ankara merkez mektepleri mübaya

komisyonu reisliğinden:

Ankarada Gazi muallim mektebinde yaptırılacak olan bölmelele ilâve helâ ve lavabolar kapalı zarf usulü ile ve 20 gün müddetle münakasaya konulmuştur.

Keşifname ve şartnamelerini görmek isteyenler her gün Gazi muallim mektebi müdürlüğüne müracaat etmelidirler.

Münakasaya iştirak edecekler %7,5 muvakkat teminatları ve ahkâmî kanuniye dairesinde hazırlanmış teklif mektuplarını ve bu gibi taahhütlere girişmek ehliyetini haiz olduklarını mübeyyin evrakı müspitlerini ihale günü olan 30 eylül 1930 salı günü saat 16 da Ankara Maarif emlinliğinde teşekkül edecek olan Meptekler mübaya komisyonu reisliğine tevdi etmelidir.

Yüksek mektepler mübayaat komisyonu riyasetinden:

Preventoryom için 300 tenek gazyağı kapalı zarf suretile münakasaya konulmuştur. 16 Eylül 930 salı günü saat 16 da komisyonumuzca ihale edilecektir. Talip olanlar yüzde yedi buçuk depozitolarını Fındıklıda Yüksek mektepler muhasebe-

sine tevdi ederek alacakları makbuzu zarfın içine koyacaklardır. Şartnameyi görmek isteyenlerin yüksek muallim mektebinde yüksek mektepler mübaya komisyonu kâtipliğine müracaat etmeleri lâzımdır.

Mes'ul müdür: Refik Ahmet